

भरतपुर महानगरपालिकाका स्थानीय राजपत्र खण्ड १ संख्या ५७ मिति: २०७७/१२/०६

स्थानीय-राजपत्र

भरतपुर महानगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड: १

संख्या: ५७

मिति: २०७७/१२/०६

भाग- २

भरतपुर महानगरपालिका स्वास्थ्य संस्था दर्ता, अनुमति, नवीकरण तथा स्तरोन्नति सम्बन्धी कार्यविधि,
२०७७

भरतपुर महानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
भरतपुर, चितवन
बागमती प्रदेश, नेपाल

भरतपुर महानगरपालिका स्वास्थ्य संस्था दर्ता, अनुमति, नवीकरण तथा स्तरोन्नति सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०७७।१२।०६

प्रस्तावना: नागरिकलाई सर्वसुलभ एवं गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने प्रयोजनका लागि प्रचलित कानून बमोजिम सरकारी, निजी, सामुदायिक, गैरसरकारी वा सहकारीस्तरमा स्थापना हुने स्वास्थ्य संस्थाको स्थापना, सेवा विस्तार, स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्दा पालन गर्नुपर्ने मापदण्ड तथा स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन अनुमति प्रदान गर्ने प्रक्रियालाई सरल, सहज, व्यवस्थित एवं प्रभावकारी बनाउन वाञ्छनीय भएकोले, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ११ उपदफा २ को खण्ड (झ) ले दिएको अधिकारलाई आधार मानी भरतपुर महानगरपालिका जनस्वास्थ्य ऐन, २०७७ को दफा १० (६) अनुसार नगर कार्यपालिकाले यो कार्यविधि स्वीकृत गरी लागू गरेको छ ।

परिच्छेद- १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम “भरतपुर महानगरपालिका स्वास्थ्य संस्था दर्ता, अनुमति, नवीकरण तथा स्तरोन्नति सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७” रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि तुरन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-

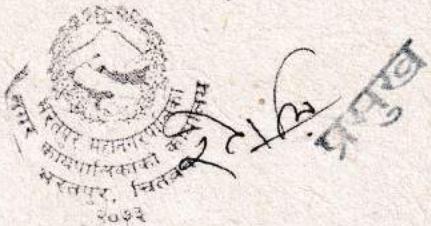
(क) “अस्पताल” भन्नाले स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले प्रचलित कानून बमोजिम स्थापित सरकारी अस्पताल, निजी अस्पताल, नर्सिङ्ग होम, सामुदायिक अस्पताल, गैरसरकारी अस्पताल वा सहकारी अस्पताल समेतलाई सम्झनु पर्छ ।

(ख) “आयुर्वेद अस्पताल” भन्नाले आयुर्वेद चिकित्सा पद्धतिमा आधारित भई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्य संस्था सम्झनुपर्छ र सो शब्दले आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा पद्धतिबाट उपचार गर्ने गरी सञ्चालन गरिएका नर्सिङ्ग होम, पञ्चकर्म अस्पताल, होमियोप्याथी, प्राकृतिक, अकुपंचर/अकुप्रेशर अस्पताल समेतलाई सम्झनु पर्छ ।

(ग) “स्वास्थ्य क्लिनिक” भन्नाले कुनै पनि व्यक्तिलाई स्वास्थ्य सम्बन्धी जाँच गर्ने, उपचार सम्बन्धी आवश्यक परामर्श दिने, एक स्थानबाट पाँच वटाभन्दा कम सेवा जस्तै बहिरङ्ग सेवा, प्रयोगशाला, रेडियो इमेजिङ, फिजियोथेरापी, फार्मेसी सेवा, प्रतिकारात्मक सेवा उपलब्ध गराउनका लागि प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएका संस्थालाई सम्झनु पर्छ र सो शब्दले निजी क्लिनिक, आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा सेवा समेतलाई जनाउँदछ ।

(घ) “रेडियो इमेजिङ सेन्टर” भन्नाले निदानात्मक सेवाहरू जस्तै एक्स रे, USG जस्ता सेवाहरू प्रदान गर्न कानून बमोजिम दर्ता भई स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्ने संस्थालाई सम्झनु पर्छ ।

२०७७।१२।०६

(ङ) "प्रयोगशाला" भन्नाले स्वास्थ्य सम्बन्धी निदानात्मक सेवाहरू चिकित्सा प्रयोगशाला, निदान प्रयोगशाला, मेडिकल प्रयोगशाला, जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला वा रोगको निदान, जाँच, रोकथाम, मेडिकल उपचारको निर्णय, रोगको निगरानी वा जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्य गर्न कानून बमोजिम दर्ता भई सेवा सञ्चालन गर्ने संस्थालाई सम्झनु पर्छ ।

(च) "स्वास्थ्य संस्था" भन्नाले यो कार्यविधि वा प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई भरतपुर महानगरपालिकाबाट स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति प्राप्त अस्पताल, स्वास्थ्य क्लिनिक, प्रयोगशाला जस्ता सेवाहरू सञ्चालन गर्ने संस्था सम्झनु पर्छ र सो शब्दले आयुर्वेद अस्पताल तथा क्लिनिकहरू समेतलाई जनाउँछ ।

(छ) "फार्मेसी/औषधि पसल" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई औषधी बिक्री वितरण गर्ने, थोक तथा खुद्रा संस्थालाई सम्झनु पर्छ ।

(ज) "प्राविधिक समिति" भन्नाले स्वास्थ्य संस्था दर्ता, अनुमती, नविकरण, स्तरोन्तती साथै स्वास्थ्य संस्थाको सेवा तथा गुणस्तर अनुगमन तथा नियमनका लागि महानगरपालिकाले गठन गर्ने अनुसूची- १ बमोजिमको समिति सम्झनु पर्छ ।

(झ) "मन्त्रालय" भन्नाले नेपाल सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय समेतलाई सम्झनु पर्छ ।

(ञ) "प्रादेशिक स्वास्थ्य निकाय" भन्नाले वागमती प्रदेशमा रहने स्वास्थ्य सम्बन्धी मन्त्रालय, निर्देशनालय वा कार्यालयलाई समेत सम्झनु पर्छ ।

(ट) "महानगरपालिका" भन्नाले भरतपुर महानगरपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद-२

स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था

३. स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन: (१) यस कार्यविधि बमोजिम अनुमति नलिई कसैले पनि स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न गराउन हुँदैन ।

(२) कसैले यस कार्यविधि बमोजिम अनुमति नलिई महानगरपालिका क्षेत्रभित्र स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गरेको पाइएमा सो कार्य बन्द गरी क्षतिपूर्ति वा जरिवाना गर्न वा कालो सूचीमा राख वा भविष्यमा सो कार्य गर्न नपाउने गरी व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(३) स्वास्थ्य संस्थाले आफ्नो उद्देश्य र क्षमता अनुसार महानगरपालिकाबाट अनुमति लिई बहिरंग सेवा, आकस्मिक सेवा, अन्तरंग सेवा, निदानात्मक सेवा (प्रयोगशाला, रेडियो इमेजिङ समेत), प्रवर्द्धनात्मक तथा प्रतिकारात्मक सेवा, फिजियोथेरेपी सेवा, अस्पताल व्यवस्थापन, पोषण गृह, घरमा आधारित स्वास्थ्य सेवा, आयुर्वेद, होमियोप्याथी लगायतका सेवाको समुचित व्यवस्था गरी स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

(४) महानगरपालिकाभित्र स्वास्थ्य सेवाको पहुँच कम भएको क्षेत्रमा स्वास्थ्य संस्था स्थापना तथा संचालन गर्नका लागि प्राथमिकता दिइनेछ ।

परिच्छेद-३

स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन अनुमति प्रक्रिया

४. स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति प्रदानः (१) देहाय बमोजिमका स्वास्थ्य संस्थाको स्थापना, सेवा विस्तार वा स्तरोन्नति गर्ने प्रयोजनका लागि महानगरपालिकाले अनुमति दिन सक्नेछ ।

- (क) १५ शैया सम्मको अस्पताल
- (ख) स्वास्थ्य क्लिनिक, आयुर्वेद क्लिनिक, होमियोप्याथी क्लिनिक र यस्तै प्रकारका अन्य क्लिनिकहरू
- (ग) फिजियोथेरापी केन्द्र, पूनस्थापना केन्द्र (मनोसामाजिक), प्राकृतिक उपचार केन्द्र, अकुपच्चर अकुप्रेसर केन्द्र, युनानी उपचार केन्द्र, परम्परागत सेवा क्लिनिक र यस्तै प्रकारका अन्य क्लिनिक तथा सेवा केन्द्रहरू
- (घ) जेरियाट्रिक परामर्श केन्द्र, पोषण केन्द्र
- (घ) "डि" र "ई" वर्गको प्रयोगशाला
- (ड) निदानात्मक रेडियो इमेजिङ सेवा
- (च) जनस्वास्थ्य सेवा नियमावली तथा प्रदेश स्वास्थ्य सेवा नियमावलीमा तोकिए बमोजिमका सेवाहरू ।

५. पूर्वाधार निर्माण आशय पत्रका लागि निवेदन दिनुपर्नेः (१) यस कार्यविधि बमोजिम स्वास्थ्य संस्थाको स्थापना, सेवा विस्तार वा स्तरोन्नति गरी स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न इच्छुक संस्थाले आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गर्ने प्रयोजनका लागि अनुसूची-३ बमोजिम आशय पत्रका लागि निवेदन दिनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त निवेदन उपर महानगरपालिकाले जाँचबुझ गरी आशय पत्र दिन उपयुक्त भएमा बढीमा तीन वर्षसम्मको समयावधि दिई पूर्वाधार निर्माणका लागि निवेदकलाई आशय पत्र (Letter of Intent) दिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम जाँचबुझ गर्दा पूर्वाधार निर्माणको आशयपत्र प्रदान गर्न नसकिने भएमा निवेदकलाई सो कुराको लिखित जानकारी दिनुपर्नेछ ।

(४) उपदफा (२) बमोजिमको अवधिभित्र मनासिव कारण परी पूर्वाधार निर्माण गर्न नसकेको भनी समयावधि थपका लागि सम्बन्धित संस्थाले अनुरोध गरेमा बढीमा एक वर्षमा नबढने गरी पूर्वाधार निर्माणका लागि समयावधि थप गर्न सकिनेछ ।

(५) यो कार्यविधि जारी हुँदा इजाजतपत्र लिई सञ्चालनमा रहेका स्वास्थ्य संस्था नयाँ स्थानमा स्थानान्तरण गर्नपर्ने अवस्थामा पूर्वाधार निर्माणको आशयपत्र लिनुपर्नेछ ।

६. सञ्चालन अनुमति दिन सकिनेः (१) दफा ५ बमोजिम पूर्वाधार निर्माण कार्य सम्पन्न भएपछि सो पूर्वाधार तयार भएको व्यहोरा सहित अस्पतालले सेवा सञ्चालन, गर्ने आवश्यक कागजातहरू संलग्न गरी अनुसूची-४ बमोजिमको ढाँचामा महानगरपालिका समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) स्वास्थ्य क्लिनिक, प्रयोगशाला, रेडियो इमेजिङ सेवा, आयुर्वेद क्लिनिक आदि स्थापना तथा सञ्चालन अनुमतिका लागि सेवा सञ्चालन गर्ने आवश्यक कागजातहरू संलग्न गरी अनुसूची-५ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

२०१८
प्रमाणित

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम पेश हुने निवेदन साथमा स्वास्थ्य संस्थाहरुले अनुसूची-६ बमोजिम स्वास्थ्य संस्थाको स्व: मूल्याङ्कन फाराम भरी पेश गर्नुपर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम निवेदन प्राप्त हुन आएमा प्राविधिक समितिले स्थलगत निरीक्षण गरी स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन अनुमति प्रदान गर्न उपयुक्त भए नभएको राय सहितको प्रतिवेदन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम समितिको प्रतिवेदनको आधार र यस कार्यविधिमा उल्लिखित अन्य मापदण्ड पूरा गरेका स्वास्थ्य संस्थालाई महानगरपालिकाले १ वर्ष परिक्षण कालमा रहनेगरी बढीमा तीन वर्ष सम्मका लागि स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति दिन सक्नेछ ।

(६) यस कार्यविधि बमोजिम स्वास्थ्य संस्थालाई स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति दिने नदिने सम्बन्धमा उपदफा (३) बमोजिम समितिको प्रतिवेदन प्राप्त भएको मितिले ३० दिन भित्र निर्णय गरी सक्नुपर्नेछ र सोको जानकारी सम्बन्धित संस्थालाई दिनु पर्नेछ ।

(७) यो कार्यविधि प्रारम्भ हुँदाका बखत संस्था दर्ता गर्ने निकायमा दर्ता भई संचालन गरिरहेका स्वास्थ्य संस्थालाई महानगरपालिकाले तोकेबमोजिमको शुल्क लिई निश्चित अवधिको लागि कार्यविधि बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी सञ्चालन अनुमति दिन सक्नेछ ।

७. थप सेवा विस्तार वा शाखा स्थापना गर्न अनुमति लिनुपर्ने: स्वास्थ्य संस्थाले आफूले सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति पाएका सेवाको अतिरिक्त थप सेवा विस्तार गर्न वा शाखा स्थापना गरी सेवा सञ्चालन गर्न चाहेमा महानगरपालिकाबाट यस कार्यविधि बमोजिमका प्रक्रिया पूरा गरी अनुमति प्राप्त गर्नु पर्नेछ ।

८. पुनः अनुमति प्राप्त गर्न निवेदन दिनुपर्ने: (१) यस कार्यविधि प्रारम्भ हुँदाका बखत सञ्चालन स्वीकृति लिएका स्वास्थ्य संस्थाले यस कार्यविधि बमोजिम तोकिएको पूर्वाधार तथा मापदण्ड कार्यान्वयन प्रयोजनका लागि यो कार्यविधि प्रारम्भ भएपछि तोकिएको अवधिभित्र महानगरपालिका समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त हुन आएमा महानगरपालिकाले त्यस्ता स्वास्थ्य संस्थालाई यस कार्यविधि बमोजिम तोकेको पूर्वाधार पूरा गर्नका लागि तीन वर्ष र मापदण्ड कायम गर्नका लागि एक वर्षको समयावधि दिन सक्नेछ ।

(३) यस दफा बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरेका संस्थालाई दफा ६ बमोजिम स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन गर्न अनुमति प्रदान गरिनेछ ।

(४) यस दफा बमोजिम अनुमतिका लागि निवेदन नदिने, निवेदन दिएपनि अनुमति नपाउने वा निर्धारित अवधिभित्र पूर्वाधार वा मापदण्ड कायम नगर्ने स्वास्थ्य संस्थाको अनुमति महानगरपालिकाले रद्द गर्नेछ ।

९. अनुमति दस्तुर बुझाउनुपर्ने: (१) स्वास्थ्य संस्थाको स्थापना, सेवा विस्तार वा स्तरोन्नति गर्न अनुमति प्राप्त भएमा सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाले महानगरपालिकाले आर्थिक ऐन वा राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकेबमोजिमको दस्तुर बुझाउनु पर्नेछ ।

२०१८
प्रमाणित

(२) यस कार्यविधि अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि स्वास्थ्य संस्थाहरूले नविकरण वापतको दस्तुर प्रत्येक वर्ष बुझाउनुपर्नेछ ।

१०. नवीकरण गराउनुपर्ने: (१) यस कार्यविधि बमोजिम स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति प्राप्त स्वास्थ्य संस्थाले सेवा सञ्चालन अनुमतिको अवधि समाप्त हुने मिति अगावै महानगरपालिकामा नवीकरणका लागि निवेदन दिनु पर्नेछ । महानगरपालिकाले अनुमतिको अवधि समाप्त भएको मितिले तीन महिनाभित्र आवश्यक जावँबुझ गरी नवीकरण गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा महानगरपालिकाले तोकेबमोजिमको दस्तुर लिई बढीमा तीन वर्षका लागि स्वास्थ्य संस्थालाई सेवा सञ्चालन अनुमतिको नवीकरण गरिदिन सक्नेछ तर यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनुअघि स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन गर्ने अनुमति पाएका स्वास्थ्य संस्थाको हकमा त्यस्तो स्वास्थ्य संस्थाले यस कार्यविधि बमोजिम तोकिएको मापदण्ड तथा पूर्वाधार कायम नगरेसम्म तीन वर्षमा नबढाई प्रत्येक एक वर्षका लागि अनुमति नवीकरण गरिदिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको अवधिभित्र नवीकरणका लागि निवेदन पेश नगर्ने स्वास्थ्य संस्थाको सेवा सञ्चालन अनुमति पत्र स्वतः खारेज हुनेछ ।

(४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख गरिएको भएतापनि यो उपदफा प्रारम्भ हुँदाका बखतसम्म अनुमति नविकरण नगरेका स्वास्थ्य संस्थाले तोकिएको समयभित्र अनुमतिका लागि निवेदन दिएमा महानगरपालिकाले तोके बमोजिमको दस्तुरको अतिरिक्त संचालन अवधिको दस्तुर र सोही बमोजिमको नवीकरण दस्तुर लिई एक पटकको लागि कार्यविधि बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी त्यस्तो अनुमति नवीकरण गर्न सक्नेछ ।

११. गुणस्तर तथा मापदण्ड अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था : (१) स्वास्थ्य संस्थाले आफूले प्रदान गरेका सेवाहरूको यस कार्यविधिमा उल्लिखित मापदण्ड बमोजिमको गुणस्तर भए नभएको सम्बन्धमा प्रत्येक वर्ष परीक्षण (स्व: मूल्यांकन) गराई सो को प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले तीन महिनाभित्र महानगरपालिका समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको अवधिभित्र प्रतिवेदन पेश नगर्ने स्वास्थ्य संस्थालाई सो प्रतिवेदन पेश गर्न निर्देशन दिइनेछ । त्यसपछिको एक महिनामा पनि प्रतिवेदन पेश नगरेमा सचेत गराइनेछ ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि महानगरपालिकाले आवश्यकता अनुसार संभावित जोखिम, भौगोलिक अवस्थिति, विरामीको चाप, शल्यक्रियाको संख्या, वित्तीय लगानीका आधारमा नमूना छनौट गरी स्वास्थ्य संस्थाले प्रदान गरेको सेवाको गुणस्तर तथा यस कार्यविधिको मापदण्ड पूरा गरे नगरेको सम्बन्धमा निरीक्षण तथा अनुगमन गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम नियमित वा आकस्मिक अनुगमन गर्दा तोकिएका गुणस्तर वा पूर्वाधार पूरा नगरी सेवा संचालन गरेको पाईएमा त्यस्ता संस्थालाई बढीमा तीन महिनाको म्याद दिई सुधारको मौका दिन सकिनेछ ।

(५) निरीक्षण तथा अनुगमनका क्रममा दिएको निर्देशन पालना नगर्ने, यस कार्यविधि बमोजिमका गुणस्तर तथा पूर्वाधार मापदण्ड पूरा नगर्ने वा गुणस्तर परीक्षणको वार्षिक प्रतिवेदन पेश नगर्ने स्वास्थ्य संस्थालाई प्रदान गरिदै आएको दर्ता तथा नवीकरण अनुसारका सेवा पूर्ण वा आंशिक रूपमा तत्काल बन्द गर्न आदेश दिन सकिनेछ ।

२०५२

(६) उपदफा (५) बमोजिम स्वास्थ्य संस्थालाई कारवाही गर्नु पूर्व सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थालाई मनासिब माफिकको सफाइ पेश गर्ने मौका दिनपर्नेछ ।

(७) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि अन्य प्रचलित कानून बमोजिम गरिने अनुगमनलाई यो व्यवस्थाले बाधा गर्ने छैन ।

(८) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि महानगरपालिकाले प्रचलित कानूनको वर्खिलाप नहुनेगरी संघीय तथा प्रादेशिक स्वास्थ्य निकाय बाट सेवा सञ्चालन अनुमति प्राप्त गरेको अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्थाको समेत अनुगमन गर्न सक्नेछ ।

१२. अनुगमन सम्बन्ध व्यवस्था: (१) दफा २ को खण्ड (ज) अनुसार गठित प्राविधिक समितिलाई आवश्यक निर्देशन तथा मार्गदर्शनिका लागि महानगरपालिकाले अनुसूची - २ बमोजिम अनुगमन समिति गठन गर्नेछ ।

(२) दफा १ अनुसार गठित अनुगमन समितिले प्राविधिक समिति मार्फत भए गरेका क्रियाकलापहरूको अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्नेछ ।

(३) स्वास्थ्य संस्थाको दर्ता, अनुमती, नविकरण तथा स्तरोन्नती सम्बन्धि निर्णयका लागि अस्पष्टता वा द्विविधा भएमा प्राविधिक समितिले अनुगमन समितिमा आवश्यक मार्गदर्शनिका लागि पेश गर्न सक्नेछ ।

(४) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि अनुगमन समितिले भरतपुर महानगरपालिकाभित्र संचालनमा रहेका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूको अनुगमन गर्न सक्नेछ ।

१३. निवेदन दिन सक्नेछ: (१) दफा ११ को उपदफा (५) बमोजिम दिएका आदेश वा समितिले यस कार्यविधि बमोजिम पेश गरेको प्रतिवेदन उपर चित्त नबुझ्ने स्वास्थ्य संस्थाले त्यस्तो प्रतिवेदन पेश भएको मितिले १५ दिनभित्र चित्त नबुझ्नुको स्पष्ट आधार र कारण सहित पुनरावलोकनको लागि प्रमुख समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त भएको निवेदन उपर प्रमुखले समितिसँग प्रतिक्रिया समेत लिई १५ दिनभित्र छानविन गरी निर्णय दिन सक्नेछन् ।

१४. स्वास्थ्य संस्था गाभिई सेवा सञ्चालन गर्नसक्नेछ: (१) स्वास्थ्य सेवालाई गुणस्तरीय, प्रभावकारी तथा सुविधायुक्त बनाउन सञ्चालनमा रहेका एक भन्दा बढी स्वास्थ्य संस्थाहरू एक आपसमा गाभिई सेवा सञ्चालन गर्न चाहेमा सो को अनुमतिका लागि त्यस्ता स्वास्थ्य संस्थाहरूले संयुक्त रूपमा महानगरपालिका समक्ष निवेदन दिन सक्नेछन् तर गाभिने स्वास्थ्य संस्थाको शैया संख्या १५ वा सोभन्दा कम हुनु पर्नेछ ।

१५. अनुमति खारेजी तथा कारवाही सम्बन्धी व्यवस्था: (१) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि अनुमति प्रदान गर्ने प्रयोजनका लागि महानगरपालिकाले स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन सम्बन्धी अनुमति लिन वा अनुमति नवीकरण गर्न एक पटकको लागि निश्चित समय अवधि दिई सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवधिभित्र स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन सम्बन्धी अनुमति नलिने स्वास्थ्य संस्थाको र दफा १० को उपदफा (४) बमोजिमको अवधिभित्र अनुमति नवीकरण नगर्ने स्वास्थ्य संस्थाको अनुमति स्वतः खारेज हुनेछ ।

परिच्छेद-४

स्वास्थ्य संस्थाको गुणस्तर तथा पूर्वाधार सम्बन्धी मापदण्ड

१६. गुणस्तर तथा पूर्वाधार सम्बन्धी मापदण्डः (१) सबै प्रकारका स्वास्थ्य संस्थाले स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्दा देहायको गुणस्तरको सुनिश्चितता गर्नुका साथै देहाय बमोजिमका पूर्वाधार सम्बन्धी मापदण्डको पालना गर्नुपर्नेछ ।

(१) स्वास्थ्य उपचार तथा प्रेषण

(क) स्वास्थ्य सेवा लिन आउने सेवाग्राहीहरूलाई चापका आधारमा विरामी दर्ता, विशेषज्ञ परामर्श, निदानात्मक सेवाहरू र औषधी कक्षमा छिटो छ्वरितो सेवा दिने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(ख) स्वास्थ्य संस्थामा नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको मापदण्ड बमोजिम संक्रमण नियन्त्रणको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

(ग) स्वास्थ्य संस्थाले विभिन्न इकाईबाट प्रदान गर्ने स्वास्थ्य सेवाहरू स्तरीय रूपमा सञ्चालन गर्न, कार्य सञ्चालन निर्देशिका (Standard Operating Manual) तयार गरी लागू गर्नु पर्नेछ ।

(घ) स्वास्थ्य संस्थाले उपलब्ध गराउने भनिएको विशेषज्ञ सेवा सम्बन्धित विशेषज्ञ चिकित्सकबाट प्रदान गर्ने साथै उपलब्ध चिकित्सकहरूमध्ये विरामीले सेवा लिन चाहेको चिकित्सकबाट सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(ङ) विरामी वा विरामीको रेखदेख गर्ने व्यक्तिलाई रोग र उपचार पद्धतिबारे स्पष्ट जानकारी दिने व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।

(च) अस्पतालले चौबीसै घण्टा चिकित्सक तथा दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट आकस्मिक सेवा दिएको हुनुपर्नेछ ।

(छ) आकस्मिक विभागबाट विरामी भर्ना गर्ने, रिफर गर्ने, विरामीको रेफरल प्रक्रिया र अन्तर्विभागीय तथा अन्तर्स्था विरामी सार्ने पद्धति स्पष्ट परिभाषित भएको हुनुपर्नेछ र सो बमोजिमको ढाँचामा सबैले देखे ठाउँमा राख्नुपर्नेछ ।

(ज) स्वास्थ्य संस्थाले नेपाल सरकारबाट संचालित सेवा वा कार्यक्रम सचांलन गर्दा नेपाल सरकारले तोकेका प्रोटोकल/मापदण्ड/निर्देशिका अनिवार्य रूपमा पालना गरेको हुनुपर्नेछ ।

(२) सूचना संप्रेषण तथा व्यवस्थापन

(क) स्वास्थ्य संस्थाबाट सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने शुल्क, प्रक्रिया तथा अवधि समेत खुलाएको नागरिक बडापत्र सबैले देखे गरी राख्नुपर्नेछ र सोही अनुरूप सेवाको सुनिश्चितता गर्नुपर्नेछ ।

(ख) स्वास्थ्य संस्था भित्र प्रभावकारी सूचना संप्रेषणका लागि आवश्यक आधुनिक संयन्त्रको समुचित प्रयोग हुनुपर्नेछ । आपतकालीन अवस्थामा शीघ्र सूचना दिने पद्धति स्थापना भएको हुनुपर्नेछ ।

(ग) स्वास्थ्य संस्थामा आउने आवश्यक कर्मचारी सहितको विरामीलाई सोधपुछ वा सहायता कक्षको व्यवस्था गरी आवश्यक सूचना दिने व्यवस्था गरेको हुनुपर्नेछ ।

(घ) स्वास्थ्य संस्थाले सेवा सम्बन्धी समय तालिका दिन र बार समेत खुल्ने गरी सबैले देखे ठाउँमा राख्नु पर्नेछ ।

२०१८
प्रकाशित

(ड) स्वास्थ्य संस्थामामा उजुरी पेटिका सबैले देखे स्थानमा राख्नुपर्नेछ । जनगुनासो व्यवस्थापनका लागि गुनासो सुन्ने अधिकारी तोकी जनगुनासो तथा पर्न आएका उजुरी समाधान गर्नुपर्नेछ ।

(च) प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थाले सूचना अधिकारी तोकी सो को जानकारी महानगरपालिकालाई गराउनु पर्नेछ ।

(छ) प्रहरी, एम्बुलेन्स, दमकल जस्ता आकस्मिक सेवाका टेलिफोन नम्बरहरु स्पष्ट देखिने गरी राख्नुपर्नेछ ।

(३) सामाजिक सुरक्षा

(क) स्वास्थ्य संस्थामा रहेको शैया संख्याको दश प्रतिशत शैया आकस्मिक सेवाको लागि छुट्ट्याईएको हुनुपर्नेछ र शैया क्षमताको आधारमा चिकित्सक तथा अन्य स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गरेको हुनुपर्नेछ ।

(ख) अस्पतालमा उपचारका लागि आउने विपन्न, असहाय, बेवारिसे बिरामीका लागि कुल शैयाको दश प्रतिशत शैया छुट्ट्याई निःशुल्क उपचार अनिवार्य रूपमा उपलब्ध गराउनुपर्नेछ । यस्तो सेवामा व्यक्तिलाई दिईएको उपचारको छुट रकम गणना गरिने छैन ।

(ग) उपदफा (३) (ख) बमोजिम उपलब्ध गराएका उपचार सेवाको अभिलेख राखी सो को प्रतिवेदन महानगरपालिकामा मासिक रूपमा पठाउनुपर्नेछ ।

(घ) अस्पतालमा ज्येष्ठ नागरिकलाई विशेष किसिमका सुविधाको व्यवस्था हुनुपर्ने र अपाङ्गता मैत्री सेवा प्रदान गरिएको हुनु पर्नेछ ।

(४) जनशक्ति व्यवस्थापन

(क) स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने चिकित्सक लगायतको जनशक्ति मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट उत्तिर्ण गरी सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नियमानुसार नविकरण भएको हुनुपर्नेछ ।

(ख) तालिम आवश्यक हुने जनशक्तिको हकमा नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त वा सो सरहको संस्थाबाट तालिम प्राप्त गरेको हुनुपर्नेछ ।

(ग) स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्ति नेपाली नागरिक हुनुपर्नेछ । विदेशी नागरिकको हकमा नेपाल सरकारबाट अनुमति प्राप्त गरेको हुनुपर्नेछ ।

(घ) हरेक स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरूको सेवा शर्त सम्बन्धी विनियम बनाएको हुनुपर्नेछ ।

(ड) सेवा प्रदायक चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको सुरक्षाका लागि विभिन्न सरुवा रोग विरुद्धका खोप तथा व्यक्तिगत सुरक्षा व्यवस्था गरेको हुनुपर्नेछ ।

(५) औजार तथा उपकरण:

(क) स्वास्थ्य संस्थाले प्रदान गर्ने सेवाको प्रकृति अनुसारका आवश्यक गुणस्तरीय तथा प्रविधिमैत्री औजार उपकरणहरूको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

२०१८
प्रकाशित

(ख) प्रयोग गरिने औजार उपकरणहरु चालु हालतमा हुनुपर्ने र नियमित सरसफाइ तथा मर्मत सम्भार गर्नुपर्नेछ ।

(ग) औजार उपकरणहरुको निर्मलीकरणका लागि आवश्यक व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

(द) स्वास्थ्य संस्था रहने स्थान तथा भवन :

(क) स्वास्थ्य संस्था स्थापना तथा संचालनका लागि छनौट गरिएको स्थान त्यस्तै प्रकृतिको स्वास्थ्य संस्था रहेको स्थान भन्दा कम्तिमा एक किलोमिटर टाढा हुनुपर्नेछ । विशिष्ट प्रकृतिको बहुसेवा उपलब्ध गराउने अस्पताल, आयूर्वेद जस्ता फरक प्रकृतिका अस्पतालको हकमा र जनघनत्वको आधारमा स्वास्थ्य संस्था आवश्यक देखिएमा वा नविकरण गरिने संस्थाको हकमा यो बन्देज लागू हुनेछैन ।

(ख) अस्पताल सञ्चालनको लागि आफ्नै स्वामित्वको पर्यास जग्गा हुनुपर्नेछ । आफ्नो जग्गा नभएको हकमा कम्तीमा दश वर्षका लागि जग्गा भाडामा लिई सो जग्गामा पूर्वाधार निर्माण गरी सञ्चालनमा ल्याउन सक्नेछ । साथै मापदण्ड पुरा भएको भवनलाई भाडामा लिई समेत संचालन गर्न सकिनेछ ।

(ग) स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन गरिने भवनको नक्सा र डिजाइन साथै भुकम्पीय जोखिम प्रतिरोध क्षमता लगायत अन्य पूर्वाधार प्रचलित भवन संहिता तथा भवन निर्माण मापदण्ड अनुसार निर्माण गरेको हुनुपर्नेछ । भाडामा लिइने भवन समेत प्रचलित भवन संहिता तथा मापदण्ड अनुरूप निर्माण भएको हुनुपर्नेछ ।

(घ) प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) वा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (EIA) सम्बन्धी मापदण्ड प्रचलित कानूनमा तोकिए बमोजिम हुनुपर्नेछ ।

(उ) आधारभूत पूर्वाधार

(क) स्वास्थ्य संस्था रहने स्थान वातावरणीय प्रदुषणबाट मुक्त स्वस्थ वातावरणका सहितको हुनुपर्नेछ ।

(ख) स्वास्थ्य संस्था हुने स्थानमा पानी, बिजुली, सडक यातायातको पहुँच र सञ्चार सुविधा भएको हुनुपर्नेछ ।

(ग) सेवाग्राही र अस्पताल कर्मचारीहरूले प्रयोग गर्ने सवारी साधन र एम्बुलेन्स दमकल आदि जस्ता सवारी साधनका लागि पार्किङ्गको आवश्यक व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।

(घ) स्वास्थ्य संस्था ज्येष्ठ नागरिक, बालबालिका तथा अपांगतामैत्री हुनुपर्नेछ ।

(ङ) स्वास्थ्य संस्थामा स्ट्रेचर, विलचेयर तथा ट्रिलिको सहज आवागमनको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ । आकस्मिक अवस्थामा बर्हिगमनद्वारको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।

(च) स्वास्थ्य संस्थाको कोठाहरु उपयुक्त भेन्टीलेसन वा वातानुकूलित यन्त्र राखिएको हुनुपर्नेछ ।

(छ) प्राकृतिक प्रकोपको अवस्थामा बाहुण्यन्त्र आवागमनमा सहज हुने गरी भवन निर्माण भएको हुनुपर्नेछ । पर्यास संख्यामा अनि समनयन्त्र (Fire Extinguisher) जडान भएको हुनुपर्नेछ ।

(ज) स्वास्थ्य संस्थामा बिरामी र अन्य व्यक्तिहरुका लागि विविसै घण्टा शुद्ध पानी आपूर्ति हुनुपर्नेछ ।

2016
संस्कृत

(झ) स्वास्थ्य संस्थाभित्र चौबीसै घण्टा विद्युत आपूर्ति हुने व्यवस्था मिलाएको हुनुपर्नेछ । लोडसेडिङ्को समयमा विद्युत आपूर्ति गर्न अटोमेटिक ब्याक अप सिष्टम स्थापना गरेको हुनुपर्नेछ ।

(ज) विरामीको चापको अनुपातमा पर्यास र सुविधाजनक हुने गरी फर्निचर सहितको प्रतिक्षालयको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।

(द) सरसफाई तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन

(क) स्वास्थ्य संस्थाको नियमित सरसफाई हुनुपर्नेछ । स्वास्थ्य संस्थाको विभिन्न कक्ष वा विभागहरूकमा पर्यास पानी र साबुन सहितको शैचालयको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

(ग) स्वास्थ्य संस्थामा प्रयोग हुने एप्रोन, पन्जा, टोपी, जुत्ता, तन्त्रा, तकिया, खोल, रुमाल जस्ता लुगा कपडा धुनको लागि आवश्यक व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।

(घ) स्वास्थ्य संस्थाबाट निष्काशित फोहोरमैलाको व्यवस्थापन प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका वा कार्यविधिमा तोकिए अनुसार गर्नुपर्नेछ ।

(ङ) स्वास्थ्य संस्थाबाट निस्कासन हुने सामान्य तथा चिकित्साजन्य फोहोरमैला प्रकृति अनुसार सोतमै अलग अलग छुट्टयाउने, संकलन, दुवानी तथा उचित विसर्जन गर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ ।

(च) स्वास्थ्य संस्थाबाट निस्कने संक्रमणजन्य फोहोरलाई निःसंक्रमण गरेर अन्तिम व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ ।

(९) विविध

(क) स्वास्थ्य संस्थामा विरामी भर्ना हुने भएमा वार्ड तथा अन्य उपचार दिने स्थानमा आवश्यकता अनुसार विरामीको साथमा रहने एक जना कुरुवालाई बस्न सक्ने प्रवन्ध हुनुपर्नेछ ।

(ख) स्वास्थ्य संस्थाको लागि आवश्यक लत्ता कपडा, सरसफाई सामग्री, औजार, उपकरण तथा औषधिको न्यूनतम मौज्दात रहनुपर्नेछ र सो सामग्रीहरूको उपयुक्त भण्डारणको Refrigerator, Ventilation, A/C, साथै निम्नलिखित कक्ष व्यवस्था गरेको हुनुपर्नेछ ।

(ग) स्वास्थ्य संस्थामा सेवाप्रदायक तथा सेवाग्राहीका लागि आवश्यक सुरक्षा प्रवन्ध भएको हुनुपर्नेछ साथै आपतकालिन अवस्थाको लागि तत्काल सेवा प्रदान गर्न राज्यका सुरक्षा निकायसँग समन्वय गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनुपर्नेछ ।

(घ) अस्पतालहरूले विपद् व्यवस्थापनको कार्ययोजना बनाएको हुनुपर्नेछ र सोको एक प्रति महानगरपालिकामा अनिवार्य रूपमा बुझाउनुपर्नेछ । सो कार्यका लागि सम्पर्क व्यक्ति समेत तोकी सोको जानकारी महानगरपालिकालाई दिनुपर्नेछ ।

(ङ) स्वास्थ्य संस्थाले प्रचलित कानूनको अधिनमा रही स्वास्थ्यकर्मी सहितको एम्बुलेन्स सेवा संचालन गर्न सक्नेछ ।

२०८५
प्रभुत्व

अस्पताल सम्बन्धी मापदण्ड

१७. अस्पताल स्थापना तथा संचालनका लागि भौतिक पूर्वाधार तथा अस्पताल व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड :

(१) अस्पतालको भवन

(क) अस्पतालको कुल निर्माण क्षेत्रफल, प्रति शैया ५५ वर्ग मिटरका दरले हुनुपर्नेछ। उक्त क्षेत्रभित्र सोधपुछ, दर्ता कक्ष, प्रतिक्षालय, प्रवेशद्वार सहितको हलको क्षेत्र समावेश भएको हुनुपर्नेछ। सो बाहेक भान्सा घर, लुगाधुने कोठा, जेनरेटर कक्ष, कर्मचारी आवास तथा भण्डार कक्ष, मर्मत सम्भार कक्ष आदिका लागि थप व्यवस्था गरेको हुनुपर्नेछ।

(ख) आपतकालीन सेवाका लागि प्रयोग हुने सवारी साधनहरू अस्पतालको आपतकालीन कक्ष र अन्य अत्यावश्क ठाउँमा सहज रूपमा जान सक्ने गरी अलग्गै बाटो र गेटको व्यवस्था गरेको हुनुपर्नेछ।

(२) बहिरंग विभाग

(क) अस्पतालबाट प्रदान हुने प्रत्येक विशेषज्ञ सेवाका लागि ओ.पी.डी. कक्षको व्यवस्था मिलाएको हुनुपर्नेछ।

(ख) अस्पतालका लागि सामान्यतया सामान्य चिकित्सा, बालरोग, सामान्य शल्यक्रिया सेवा हुनुपर्ने तथा पूर्वाधार पूरा गरी अन्य सेवा स्वेच्छिक रूपमा सञ्चालन गर्न सक्नेछ।

(ग) उपलब्ध भएका चिकित्सकहरू मध्ये सेवाग्राहीले उपलब्ध भएसम्म रोजेको चिकित्सकसँग परीक्षण गर्न पाउने व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ।

(घ) बहिरंग विभागको प्रत्येक कोठाको क्षेत्रफल कम्तिमा १४ वर्गमिटर हुनुपर्नेछ। शौचालय, प्रतिक्षालय, विशेषज्ञको सहयोगी रहने कक्षका लागि पर्याप्त स्थान हुनुपर्नेछ।

(३) आकस्मिक सेवा

(क) कुल शैया क्षमताको कम्तिमा दश प्रतिशतका दरले आकस्मिक कक्षमा शैयाहरू उपलब्ध हुनु पर्नेछ।

(ख) आकस्मिक कक्ष सञ्चालन गर्दा अल्ट्रासाउण्ड, एक्सरे इमेजिङ सेवा, प्रयोगशाला, ओ.पी.डी., ओ.टी. तथा अन्य वार्डहरूमा समेत सजिलै बिरामी ल्याउन लैजान सकिने (व्हिलचेर/ट्रली, स्टेचर) गरी सञ्चालनमा ल्याएको हुनुपर्नेछ।

(ग) आकस्मिक कक्षमा प्रतिक्षालय, शौचालय, ट्रायज, चेन्जिङ रूम, गोपनियता सुनिश्चित हुने कोठाको समेत व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ।

(घ) चौबीसै घण्टा आकस्मिक सेवा दिने व्यवस्था मिलाएको हुनुपर्नेछ।

(ङ) अस्पतालमा आकस्मिक सेवाका लागि दक्ष स्वास्थ्यकर्मी चौबीसै घण्टा र चिकित्सक अनकल (On Call)मा उपलब्ध हुने व्यवस्था हुनुपर्नेछ।

(च) आकस्मिक विभागवाट विरामी भर्ना गर्न, रिफर गर्ने विरामीको रेफरल प्रक्रिया तथा विरामी सार्ने पद्धति स्पष्ट रूपमा परिभाषित रहेको हुनुपर्नेछ ।

(छ) प्रकोपजन्य रोगहरू, प्राकृतिक प्रकोप जस्ता पक्षहरूलाई विचार गरी आकस्मिक उपचार सेवाका लागि संस्थाले विपत् व्यवस्थापन योजना बनाएको हुनुपर्नेछ ।

(ज) आकस्मिक सेवामा काम गर्ने जनशक्ति कम्तिमा Basic Life Support(BLS)/ Primary Trauma Care(PTC)/ Advance Cardiac Life Support(ACLS)/ Advance Trauma Life Support(ATLS) आदि सम्बन्धी तालिम लिएको हुनुपर्नेछ ।

(४) अन्तर्रंग विभाग

(क) अस्पतालको शैया क्षमताको आधारमा डाक्टरको ड्युटी रुम, पेन्ट्री (दराज, र्याक, खाना राख्ने ठाउँ आदि), आइसोलेसन रुम, ट्रिटमेण्ट रुम, शौचालय आदिको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।

(ख) शैया बीचको दूरीको सम्बन्धमा साधारण शैया (General) बीचको दुरी कम्तिमा ४ फिट हुनुपर्ने र साथै भित्तावाट कम्तिमा एक फिटको दूरीमा शैया राख्नुपर्नेछ ।

(ग) अस्पतालमा बच्चा, सुत्केरी, अब्जर्भेसन तथा सरुवा रोगका लागि छुट्टाछुट्टै वार्डको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।

(घ) जनरल शैयाको हकमा ४ देखि ६ शैयाको अनुपातमा १ स्टाफ नर्स व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।

(ड) लेबर रुमको छुट्टै व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ साथै लेबर रुमका लागि छुट्टै शौचालयको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

(च) अस्पतालमा शल्यक्रिया पश्चात पनि विरामीको अवस्था स्थिर नभएसम्म उक्त शल्यक्रिया गर्ने समूह तथा सर्जन चिकित्सक र एनेस्थेसियोलोजिष्ट अस्पतालमा रहिरहनुपर्नेछ र तत्पश्चात पनि सर्जरीको प्रकृति हेरी आवश्यक परेको खण्डमा तत्काल उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ ।

(छ) नर्सिङ ड्यूटी स्टेशनबाट प्रत्येक विरामीको प्रत्यक्ष निगरानी हुने व्यवस्था गर्नुपर्नेछ । उक्त सुविधा नभएमा प्रत्येक विरामीको शैयामा कल बेल राख्नु पर्नेछ ।

(५) शल्यक्रिया कक्ष (Operation Theatre)

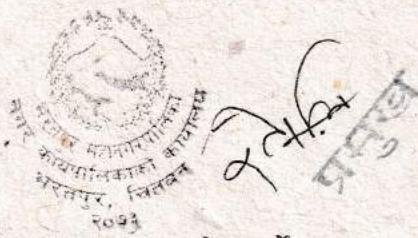
(क) सर्जिकल सेवा प्रदान गर्न न्यूनतम एउटा भेजर-ओ.टी., र एउटा माइनर ओ.टी र एउटा एनेस्थेसिक तयारी कक्षको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।

(ख) अक्सिजन आपूर्तिको नियमित व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

(ग) ओ. टी. वातानुकूलित गराईएको हुनुपर्नेछ ।

(घ) अत्यावश्यकीय सेवा तथा सामग्रीहरू उपलब्ध भएको हुनुपर्नेछ ।

(ड) ओ. टी. को बाहिर विरामी कुरुवा बस्ने व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

(च) प्रत्येक मेजर ओ.टी. को लागि पोष्ट अपरेटिभ वार्डको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।

(छ) विद्युत अवरुद्ध नहुनेगरी पावर व्याकअप भएको हुनुपर्नेछ ।

(६) एलाईड हेल्प तथा निदानात्मक सेवा

(क) प्रत्येक किसिमका परीक्षणको लागि राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला नीति अनुरूपको प्रयोगशालाको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।

(ख) प्रयोगशाला सम्बन्धि थप मापदण्ड दफा २३ अनुसार हुनेछ ।

(ग) रेडियो डाइग्नोसिस, अल्ट्रासाउण्ड, एक्सरे फिल्म लोडिङ, अनलोडिङ तथा प्रोसेसिङ लगायतका इमेजिङ सेवा कक्षहरू ओ.पी.डी., ओ.टी. तथा वार्डहरूलाई समेत सजिलै विरामी ल्याउन लैजान सकिने (व्हीलचेयर/ट्रली, स्टेचर) गरी संचालनमा ल्याएको हुनुपर्नेछ ।

(घ) रेडियो इमेजिङ सम्बन्धि थप मापदण्ड दफा २४ अनुसार हुनेछ ।

(ङ) यस्ता सेवा प्रदान गरिने कोठाहरूमा प्रतिक्षालय, चेन्जिङ रूमको समेत व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।

(च) अस्पतालमा पोषण, खोप, आमा र वच्चाको स्वास्थ्य, परिवार नियोजन जस्ता सेवाहरूको नेपाल सरकारको नीति बमोजिम प्रवर्द्धनात्मक तथा प्रतिरोधात्मक सेवा उपलब्धताका लागि प्राथमिकता दिनुपर्नेछ ।

(७) औषधी पसल (Pharmacy)

(क) अस्पताल हाताभित्र औषधी पसलको व्यवस्था अस्पताल फार्मेसी सेवा निर्देशिका, २०७० बमोजिम गर्नुपर्नेछ,

(ख) चौबिसै घण्टा फार्मेसी सञ्चालनका लागि फार्मेसी विषय अध्ययन गरेको दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

(ग) फार्मेसी कक्षमा औषधीको गुणस्तरमा हास नहुने गरी सुरक्षित भण्डारण गर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने साथै ताप संवेदनशील औषधी तथा भ्याक्सिनको भण्डारण तोकिएको तापकम्मा भण्डारण हुनुपर्नेछ ।

(घ) उपचारमा प्रयोग गरिने लागू औषधीहरू (Narcotic Drugs) लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन बमोजिम स्वास्थ्य संस्थाले चिकित्सकको लिखित प्रेस्क्रीप्शन अनुसार मात्र वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनुपर्नेछ । साथै औषधीको आमदानी तथा वितरणको अभिलेख राख्नुपर्नेछ ।

(ङ) म्याद नाधेका औषधीहरू नियमित रूपमा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय वा विद्य स्वास्थ्य संगठनको निर्देशिका बमोजिमको विधि अपनाई नष्ट गर्नुपर्नेछ ।

(च) आकस्मिक सेवाका लागि चाहिने आवश्यक औषधीहरू चौबिसै घण्टा उपलब्ध हुने व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

(छ) अस्पतालले बाह्य व्यक्ति वा संस्थालाई फार्मेसी सेवा संचालन गर्न दिएको अवस्थामा सो व्यक्ति वा संस्थाले पनि अस्पतालले पालना गर्नुपर्ने माथि उल्लेख भएका सम्पूर्ण शर्तहरू-अनिवार्य रूपमा पालना गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनुपर्नेछ ।

२०/१/२०१३

(ज) औषधीको खुद्रा मूल्यमा छुटको व्यवस्था भएमा सबैले देखे गरी सूचना टाँस गर्नुपर्नेछ ।

१८. औजार तथा उपकरण सम्बन्धी व्यवस्था: (१) अस्पतालका लागि आवश्यक औजार उपकरण सम्बन्धमा देहाय बमोजिमका व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ :

(क) अस्पतालले प्रदान गर्ने सेवाको प्रकृति अनुसारका आवश्यक औजार उपकरणहरूको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

(ख) अस्पतालमा प्रयोग गरिने औजार तथा उपकरणहरू गुणस्तरीय तथा प्रविधिमैत्री हुनुपर्नेछ ।

(ग) प्रयोग गरिने औजार तथा उपकरणहरू चालु हालतमा हुनुपर्ने र नियमित मर्मत सम्भारको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

१९. मानव संशाधन व्यवस्थापन : (१) अस्पतालको शैया क्षमताका आधारमा देहाय बमोजिमका न्यूनतम जनशक्तिको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ :

(क) अस्पतालमा कम्तीमा २ जना विशेषज्ञ चिकित्सक हुनुपर्नेछ ।

(ख) शल्यक्रिया प्रदान गर्ने कक्षमा प्रति शैया कम्तीमा एक जना शल्यचिकित्सक, एक जना एनेस्थेटिक्स, एक जना ईन्चार्ज, एक जना शल्यक्रिया सहायक र एक जना नर्स भएको हुनुपर्नेछ ।

(ग) जनरल कक्ष (General Ward) मा प्रति चारदेखि छ शैयामा एक जना स्टाफ नर्सको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।

(घ) ईमर्जेन्सी तथा पोष्ट अपरेटिभ कक्ष (Post Operative Ward) मा प्रति दुई शैयामा एक जना नर्स भएको हुनुपर्नेछ ।

(च) प्रसुती कक्षको लेवर वेडमा प्रति वेड दुई एस.वी.ए (Skill Birth Attendants) तालिम प्राप्त नर्सको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।

(छ) अस्पतालमा कम्तीमा एक जना मेडिकल रेकर्डर भएको हुनुपर्नेछ ।

(ज) अस्पतालमा चौबीसै घण्टा सेवा उपलब्ध गराउने गरी फर्मासिष्ट लगायत आवश्यक संख्यामा जनशक्तिको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

(झ) अस्पतालमा कम्तीमा दुई तिहाइ पूर्णकालीन स्वास्थ्यकर्मी हुनुपर्नेछ ।

(ञ) सरकारी स्वास्थ्यकर्मीहरूबाट सेवा लिनुपर्ने अवस्थामा सम्बन्धित निकायको स्वीकृति पत्र लिएको हुनुपर्नेछ ।

(ट) हरेक स्वास्थ्यकर्मीले सम्बन्धित व्यवसायिक काउन्सिलबाट दर्ता नम्बर लिएको हुनुपर्नेछ ।

(ठ) विदेशी स्वास्थ्यकर्मी वा स्वयंसेवकले सम्बन्धित मन्त्रालयको सिफारिसमा सम्बन्धित काउन्सिलबाट स्वीकृति लिएको हुनुपर्नेछ ।

स्वास्थ्य क्लिनिक सम्बन्धि व्यवस्था

२०. स्वास्थ्य क्लिनिक सम्बन्धी मापदण्ड तथा पूर्वाधारः

- (१) स्वास्थ्य क्लिनिकमा कम्तीमा एक जना चिकित्सकको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।
- (२) स्वास्थ्य जाँच गर्ने चिकित्सकले मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कम्तीमा पनि MBBS वा सो सरहको चिकित्सा सम्बन्धी उपाधि प्राप्त गरी सम्बन्धित काउन्सिलमा दर्ता भएको हुनुपर्नेछ ।
- (३) विशेषज्ञ चिकित्सक सम्बन्धित विषयमा कम्तीमा स्नातकोत्तर गरी सम्बन्धित काउन्सिलमा दर्ता भएको हुनुपर्नेछ ।
- (४) परामर्श सेवा दिने व्यक्ति स्वास्थ्य विज्ञानमा प्रमाणपत्र तह उत्तीर्ण गरी परामर्श सेवा तालिम प्राप्त हुनुपर्नेछ ।

स्वास्थ्य क्लिनिकबाट प्रदान गरिने सेवाका आधारमा फुलटाइम र पार्टटाइम कर्मचारीको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

- (५) स्वास्थ्य क्लिनिकमा रेडियोलोजी इमेजिङ सेवा, प्रयोगशाला तथा औषधी उपचार सेवा संचालन गर्नु परेमा छुट्टाछुट्टै सेवा सम्बन्धी निर्धारित पूर्वाधार पूरा गर्नुपर्नेछ ।
- (६) स्वास्थ्य क्लिनिक स्वास्थ्य सेवा संचालनका लागि देहाय बमोजिमका भौतिक सुविधा हुनुपर्नेछ :

(क) विरामीको जाँच गर्न भेन्टिलेसन भएको वा वातानुकूलित कोठा सेवा अनुसारको छुट्टाछुट्टै (कम्तीमा १४ वर्ग मिटरका) हुनुपर्नेछ ।

(ख) विरामी बस्ने ठाउँ (कुर्ने ठाउँ), विरामी जाँच्ने वेड लगायत टेबुल कुर्सीको आवश्यक प्रवन्ध हुनुपर्नेछ ।

(ग) स्वास्थ्य शिक्षा सम्बन्धी सूचनामूलक पोष्टर तथा अन्य सामग्रीको उचित व्यवस्थापन गरिएको हुनुपर्नेछ ।

(घ) आधारभूत उपकरणहरु जस्तै थर्मोमिटर, स्टेथोस्कोप, ब्लड प्रेशर जाँच्ने मेशिन, तौल लिने मेशिन, उचाई नाप्ने मेशिन, टंग डिप्रेशर, आँखा, नाक, कान जाँच्ने सेट, प्रोकटोस्कोप, टर्च लाइट साथै व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्री जस्तै पञ्चा, मास्क, एप्रोन लगायतका सामग्रीको उचित व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

(द) स्वास्थ्य सेवा र विषय अनुसारका आवश्यक औजार तथा उपकरणहरुको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

(९) विरामीको सम्पूर्ण विवरण राख्नको लागि कम्प्यूटर वा रजिस्टरको प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।

(१०) क्लिनिकमा प्रयोग हुने सम्पूर्ण औजारहरुको अनिवार्य निर्मलीकरणको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

(११) क्लिनिकमा काम गर्ने सम्पूर्ण कर्मचारीको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि साथै प्राविधिक कर्मचारीको सम्बन्धित परिषद्गा दर्ता भएको प्रमाणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि राख्नुपर्नेछ ।

(१२) नेपाल सरकार वा महानगरपालिकाबाट तोकिएको एकीकृत स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणालीको ढाँचा अनुसार नियमित रूपमा मासिक प्रतिवेदन महानगरपालिकामा पठाउनुपर्नेछ ।

परिच्छेद—७

प्रयोगशाला सेवा सम्बन्धी व्यवस्था

२१. प्रयोगशाला सेवा : (१) प्रयोगशाला सञ्चालन सम्बन्धी न्यूनतम मापदण्ड, स्तर विभाजन र जनशक्ति स्वास्थ्य प्रयोगशाला स्थापना तथा संचालन मापदण्ड निर्देशिका, २०७३ साथै राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाको कार्यविधि बमोजिम हुनेछ ।
- (२) प्रयोगशालामा काम गर्ने जनशक्तिले विषयसँग सम्बन्धित स्वास्थ्य परिषद्वा अनिवार्य रूपमा दर्ता भएको हुनुपर्नेछ र आफ्नो नाम, शैक्षिक योग्यता एवं परिषद्को दर्ता नंम्बर उल्लेखित स्टाफ वा प्रिन्टको प्रयोग रिपोटिङमा अनिवार्य रूपमा उल्लेख गरेको हुनुपर्नेछ ।
- (३) प्रयोगशालामा दिइएको सेवाको विवरण, सेवाग्राही संख्या उल्लेख गरी प्रतिवेदन प्रत्येक महिना महानगरपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद—८

रेडियो इमेजिङ सेवा सम्बन्धी व्यवस्था

२२. रेडियो इमेजिङ सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक पूर्वाधार तथा शर्त : (१) रेडियो इमेजिङ सेवा सञ्चालनका लागि देहाय बमोजिमका प्रविधिहरु मध्य कम्तीमा कुनै एक समावेश गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- (क) X-Ray (300MA;DD) (ख) Ultrasonogram(USG) (ग) CT Scan
- (२) रेडियोलोजी डायग्नोस्टिक तथा ईमेजिङ सेवाबाट पर्ने विकिरणका दूष्प्रभावलाई कम गर्नका लागि उक्त सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति दिँदा वा सिफारिस गर्दा देहाय बमोजिको मापदण्डलाई आधार मानिनेछ :
- (क) एक्सरेका लागि आवश्यक व्यवस्था : (१) एउटा एक्सरे मेसिनका लागि कम्तीमा २२५ स्क्वायर फिटको कोठा हुनुपर्नेछ ।
- (३) एक्सरे गर्ने कोठाका Wall Thickness ९ Inch With Plaster of Paris वा ६ Inch With 20 mm Lead Barrier वा २.० एम एम Lead Thickness हुनुपर्नेछ । साथै झ्याल, ढोका तथा भित्ताबाट विकिरणको चुहावट हुन नसक्ने गरी आवश्यक व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।
- (४) एक्सरे सेवा प्रदान गर्ने व्यक्तिका लागि एक्सरे कोठा भित्र ०.५ mm कौ एप्रोन तथा Radiation Protective Measures को व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।
- (५) Radiology मा कार्यरत कर्मचारीहरुका लागि Radiation Dose Monitor उपलब्ध हुनुपर्नेछ र सोको नियमितमा Radiation Survey Monitor गर्नुपर्नेछ ।

प्रमाणित
प्रमाणित

(६) Eye, Gonadal, Thyroid Gland आदिका Protection को लागि Lead glass/gloves/leadapron को व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

(७) X-ray एक्सपोज गर्ने कोठा डार्क र प्रतिक्षा गर्ने कक्ष छुट्टाछुट्ट हुनुपर्नेछ ।

(८) Radiology विभागमा सर्वसाधारणका पहुँच पुग्ने (Exposure) ठाउँमा X-ray विकिरणले स्वास्थ्यमा खराब असर पर्नसक्छ भन्ने बारे सूचना गर्नुपर्नेछ । साथै सूचनामा गर्भवती महिला तथा बालबालिकालाई अनावश्यक विकिरणबाट बच्न अनुरोध गर्ने समेत गरेको हुनुपर्नेछ ।

(ख) रेडियोलोजी सेवाका लागि आवश्यक जनशक्ति: (१) रेडियोलोजी सेवाका लागि सेवाको तह अनुसार आवश्यक जनशक्ति देहाय बमोजिम हुनुपर्नेछ ।

(क) रेडियोलोजिष्ट

(ख) रेडियोग्राफिक अधिकृत (रेडियोग्राफिक टेक्नोलोजिष्ट)

(ग) रेडियोग्राफर: मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट रेडियोग्राफी विषयमा प्रमाणपत्र तह उतीर्ण गरेको हुनुपर्नेछ ।

(२) स्वास्थ्य संस्थाले उपलब्ध गराउने सेवाको प्रकार अनुसार जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ ।

(ग) Radiation Measurement and Protection: Radiation Measurement and Protection सम्बन्धी व्यवस्था विश्व स्वास्थ्य संगठनका मापदण्ड अनुसार हुनुपर्नेछ । कुनै काम गर्ने व्यक्तिमा radiation sf dose 20 Mili sievert per year (WHO) को सन् २००२ को मापदण्ड अनुसार देखिएमा सम्बन्धित संस्थाले क्षतिपूर्ति व्यहोरु पर्नेछ ।

(घ) Ultrasonogram (USG) : Ultrasonogram (USG) को प्रयोग सम्बन्धमा:

(१) USG सेवा लिन आउनेका लागि आकस्मिक सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।

परिच्छेद—८

आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा सम्बन्धी स्वास्थ्य संस्थाहरुका मापदण्ड

२३. आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा अस्पतालहरुको गुणस्तर तथा पूर्वाधार सम्बन्धि मापदण्ड :

(१) आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा सेवा प्रदान गर्ने अस्पतालले देहाय बमोजिमका व्यवस्था तथा मापदण्डको पालना गर्नुपर्नेछ ।

क्र.सं.	विवरण	आयुर्वेद अस्पताल	होमियोप्याथी अस्पताल	प्राकृतिक चिकित्सा अस्पताल	एक्युपन्चर/ एक्युप्रेसर अस्पताल
१.	भौतिक पूर्वाधारहरु : अस्पताल भवन आफ्नो वा भाडामा, पार्किङस्थल, खुल्ला जग्गा, अस्पताल प्रवेशमार्ग र निकासको छुटाछुटै व्यवस्था, यातायातको सुविधा, प्रतिक्षालय, सोधपुऱ्ठ कक्ष आदि आवश्यकता अनुसार उपलब्ध भएको	हुनुपर्ने	हुनुपर्ने	हुनुपर्ने	हुनुपर्ने
२.	सेवा : वहिरङ्ग सेवा, अन्तरङ्ग सेवा				
३.	जनशक्ति				
	विशेषज्ञ चिकित्सक (सम्बन्धित विषयमा स्नातकोत्तर वा सो सरह उपाधि प्राप्त)	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार
	चिकित्सक	२ जना	२ जना	२ जना	२ जना
	प्रमाणपत्र तह सरहको सम्बन्धित विषयको स्वास्थ्यकर्मी	३ जना	३ जना	३ जना	३ जना
	पञ्चकर्म सहायक	आवश्यकता अनुसार	लागू नहुने	लागू नहुने	लागू नहुने
	अभ्यङ्कर्ता	आवश्यकता अनुसार	लागू नहुने	लागू नहुने	लागू नहुने
	मेट्रोन/सिस्टर	१ जना	१ जना	१ जना	१ जना
	स्टाफ नर्स	२ जना	२ जना	२ जना	२ जना
	अ.न.मि.	२ जना	२ जना	२ जना	२ जना
	मेडिकल रेकर्डर	१ जना	१ जना	१ जना	१ जना
	प्रशासन/लेखा कर्मचारी	१ जना	१ जना	१ जना	१ जना
	कार्यालय सहयोगी	४ जना	४ जना	४ जना	४ जना

२५/८/७३
प्रकाशन

कुचिकार	२ जना	२ जना	२ जना	२ जना
माली	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार
ड्राइभर	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार
सुरक्षा गार्ड	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार
४. उपकरण				
अस्पतालको सेवाका लागि आधारभूत औजार उपकरण (जस्तै थर्मोमिटर, वि.पि. सेट, अकिसमिटर, तौल लिने मेशिन, टर्चलाईट, अटोक्लेम, इएनटि सेट आदि) जनरल अस्पताल सरह हुनुपर्ने	✓	✓	✓	✓
अस्पतालले उपलब्ध गराउने सेवा अनुसार आवश्यक पर्ने न्यूनतम उपकरणको व्यवस्था हुनुपर्ने				
सम्पूर्ण शरीरका वाष्पस्नान यन्त्र, स्थानीय वाष्पस्नान यन्त्र, कटिस्नान टव, रीढ़स्नान टव, एनीमा (Enema), विभिन्न प्रकारका पट्ठिहरू (चिसा पट्ठ), सेकका यन्त्रहरू, माटो चिकित्सामा प्रयोग हुने उपकरणहरू, सूर्य किरण चिकित्सामा प्रयोग हुने सामाग्री			हुनुपर्ने	
एक्युपञ्चर निडिल, माक्सा स्टिक, कपिङ्ग लगायत सेवाका लागि आवश्यक सामाग्री				हुनुपर्ने
५. अन्तरङ्ग सेवा (Indoor)				
वार्ड: पुरुष कोठा १०*२० स्क्वायर फिट	२	२	२	२
महिला कोठा १०*२० स्क्वायर फिट	२	२	२	२
शौचालय (पुरुष तथा महिलाका लागि छुटाछुटै)	४	४	४	४
Wheelchair/स्ट्रेचर/ट्रली	१/१	१/१	१/१	१/१
* लकर/फाइल क्याबिनेट	✓	✓	✓	✓
चिकित्सक कक्ष	१	१	१	१
नर्स डयूटी रुम	१	१	१	१

२५/८/७३
प्रकाशन

२०१८
प्राप्ति

६.	औषधी स्टोरका पूवाधार				
	भेन्टिलेशनयुक्त कोठा	१	१	१	१
	बिरामी पुर्जा दर्ता गर्ने कक्ष	१	१	१	१
	औषधी वनाउने टेबल कुर्सी	१	१	१	१
	बिरामीका लागी सोधपुछ तथा सहयोग कक्ष	१	१	१	१
७.	बहिरंग विभाग (OPD)				
	बिरामी दर्ता कक्ष	१	१	१	१
	बिरामी जाँचने कोठा	२	२	२	२
	लेखा प्रशासन कक्ष	१	१	१	१
८.	आकस्मिक सेवा सुविधा				
	अक्सिसजन सेट	२ सेट	२ सेट	२ सेट	२ सेट
	आकस्मिक सेवामा आवश्यक अन्य उपकरण विशेषज्ञ सेवाका हकमा सोही अनुसारका जनशक्ति कक्ष र आवश्यक उपकरण हुनुपर्ने	हरेकका २/२ सेट आवश्यकता अनुसार	हरेकका २/२ सेट आवश्यकता अनुसार	हरेकका २/२ सेट आवश्यकता अनुसार	हरेकका २/२ सेट आवश्यकता अनुसार
९.	प्रयोगशाला कोठा	सेवा अनुसार	सेवा अनुसार	माटो पानी आदि गुणस्तर जाँच गर्ने कोठा	सेवा अनुसार
१०.	मनोपरामर्श एवं जीवनशैली कोठा	सेवा अनुसार	सेवा अनुसार	सेवा अनुसार	सेवा अनुसार
११.	योगासन, प्राणायाम, ध्यान आदिका लागि कक्ष (१६*३२)	सेवा अनुसार	सेवा अनुसार	सेवा अनुसार	सेवा अनुसार
१२.	पूर्वकर्म सेवा (प्रत्येक सेवाका लागि अलग अलग कक्ष हुनुपर्ने)	आवश्यकता अनुसार	सेवा अनुसार	सेवा अनुसार	सेवा अनुसार
१३.	पञ्चकर्म सेवा (५ वटा सेवाका लागि अलग अलग कक्ष हुनुपर्ने)	आवश्यकता अनुसार	सेवा अनुसार	सेवा अनुसार	सेवा अनुसार
१४.	उपचार सेवाका कोठा (जल चिकित्सा, माटो चिकित्सा, सय किरण चिकित्सा, चुम्बक चिकित्सा, मालिस एवं अन्य प्राकृतिक चिकित्सा सेवाका लागि)	सेवा अनुसार	सेवा अनुसार	प्रत्येक सेवाका लागि अलग अलग कक्ष	सेवा अनुसार
१५.	विविध				
	फिजियोथेरेपी कक्ष र सामाग्री	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार

२०१८
प्राप्ति

	भान्साघर तथा भोजनालय (चिकित्सकको सिफारिश अनुसारका भोजन दिन सक्ने)	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार
	फलफूल सहित स्वच्छ वातावरण र औषधीयुक्त हर्वेरियम	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार

(२) उपदफा १ मा लेखिएको बाहेक वा स्पष्ट नभएको हकमा आयुर्वेद तथा बैकल्पिक चिकित्सा अस्पतालहरूले जनरल अस्पताल सरहको मापदण्ड पुरा गरेको हुनुपर्नेछ ।

(३) अस्पतालमा कार्यरत जनशक्ति मध्य कम्तीमा दुई तिहाई संख्या पूर्णकालिन कर्मचारी हुनुपर्नेछ साथै उक्त प्रतिशत तोकिएको पद अनुसार छुट्टाछुट्टै लागू हुनेछ ।

(४) अस्पतालले प्रयोगशाला, रेडियो इमेजिङ सेवा वा अन्य सेवा प्रदान गर्ने भएमा सम्बन्धित विषयका जनशक्ति र सामग्री सम्बन्धी भौतिक पूर्वाधार, औजार उपकरण सम्बन्धी छुट्टाछुट्टै मापदण्ड पूरा गर्नुपर्नेछ ।

२४. आयुर्वेद तथा बैकल्पिक चिकित्सा सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्य क्लिनिक सम्बन्धी मापदण्ड तथा पूर्वाधार :

(१) आयुर्वेद तथा बैकल्पिक चिकित्सा सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्य क्लिनिकले देहाय बमोजिमका मापदण्ड तथा पूर्वाधार पुरा गर्नुपर्नेछ ।

क्र.सं.	विवरण	आयुर्वेद क्लिनिक	होमियोप्याथी क्लिनिक	एक्युपन्चर/ एक्युप्रेसर क्लिनिक
१	भौतिक पूर्वाधार			
	बिरामीको जाँच गर्न भेन्टिलेसन भएको वा वातानुकूलित कोठा सेवा अनुसारको छुट्टाछुट्टै (कम्तीमा १४ वर्ग मिटरका)	✓	✓	✓
	बिरामी बस्ने ठाउँ (कुर्ने ठाउँ), बिरामी जाँच्ने वेड लगायत टेबुल कुर्सीको आवश्यक प्रवन्ध	✓	✓	✓
	स्वास्थ्य शिक्षा सम्बन्धी सूचनामूलक पोष्टर तथा अन्य सामग्रीको उचित व्यवस्थापन गरिएको	✓	✓	✓
२	जनशक्ति			
	चिकित्सक (मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कम्तीमा पनि स्नातक सरहको चिकित्सा सम्बन्धी उपाधि प्राप्त गरी सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएको हुनुपर्ने)	१ जना	१ जना	१ जना

२०८५

	कविराज/वैद्य वा सो सरहको कर्मचारी (परामर्श सेवाका लागि)	१ जना	१ जना	१ जना
	सहयोगी कर्मचारी	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार
३	उपकरण			
	थर्मोमिटर, स्टेथोस्कोप, ब्लड प्रेशर जाँचने मेशिन, तौल लिने मेशिन, उचाई नापने मेशिन, टंग डिप्रेशर, आँखा, नाक, कान जाँचने सेट, प्रोक्टोस्कोप, टर्च लाइट साथै व्यक्तिगत सुरक्षा सामाग्री जस्तै पञ्चा, मास्क, एप्रोन लगायतका सामाग्री उपलब्धता	हुनुपर्ने	हुनुपर्ने	हुनुपर्ने
	स्वास्थ्य सेवा र विशेषज्ञता अनुसारका आवश्यक औजार तथा उपकरणहरूको व्यवस्था	हुनुपर्ने	हुनुपर्ने	हुनुपर्ने
४	अभिलेख प्रतिवेदन			
	कम्प्युटर वा रजिस्टर मार्फत सेवाको विवरणको अभिलेख तथा प्रतिवेदनको व्यवस्था	हुनुपर्ने	हुनुपर्ने	हुनुपर्ने

(२) आयुर्वेद पूर्वकर्म पञ्चकर्म सेवा प्रदान गर्ने क्लिनिकले देहाय बमोजिमका मापदण्ड तथा पूर्वाधार पुरा गर्नुपर्नेछ ।

क्र.सं.	विवरण	मापदण्ड	कैफियत
१	भौतिक पूर्वाधार		
	बिरामीको जाँच गर्न भेन्टिलेसन भएको वा वातानुकूलित कोठा सेवा अनुसारको छुट्टाछुट्टै (कम्तीमा १४ वर्ग मिटरका)	✓	
	बिरामी बस्ने ठाउँ (कुर्ने ठाउँ), बिरामी जाँचने वेड लगायत टेबुल कुर्सीको आवश्यक प्रवन्ध	✓	
	अभ्यङ्ग, स्वेदन, स्नान, वमन, विरेचन, शिरोविरेचन, वस्ति आदि उपचार कक्षहरू	सेवा अनुसार छुट्टाछुट्टै	
	औषधी निर्माण कक्ष	१	
२	जनशक्ति		
	चिकित्सक (मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थावाट कम्तीमा पनि स्नातक सरहको चिकित्सा सम्बन्धी उपाधि प्राप्त गरी सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएको हुनुपर्ने)	१ जना	

	पञ्चकर्म चिकित्सा सहायकः आयुर्वेद चिकित्सा प्रणालीमा प्रमाणपत्र तह वा आयुर्वेद स्वास्थ्य सहायक तह उत्तिर्ण गरी न्यूनतम ३ महिनाका पञ्चकर्म तालिम प्राप्त गरेका हुनुपर्नेछ ।	१ जना	
	पञ्चकर्म सह-सहायकः कम्तिमा एस.एल.सी. उत्तिर्ण गरी आयुर्वेद चिकित्सकका मातहतमा रही सो सम्बन्धी आवश्यक कर्महरूको तालिम सहितको २ वर्षको अनुभव प्राप्त गरेका	१ जना	
	अभ्यङ्कर्ता: कम्तिमा एसएलसी उत्तिर्ण गरी २ वर्षसम्म आयुर्वेद चिकित्सकका मातहतमा बसी अभ्यङ्कर्ताका रूपमा अनुभव प्राप्त गरेका	१ जना	
	सहयोगी कर्मचारी	आवश्यकता अनुसार	
३	उपकरण		
	थर्मोमिटर, स्टेथोस्कोप, ब्लड प्रेशर जाँचे मेशिन, तौल लिने मेशिन, उचाई नापने मेशिन, टंग डिप्रेशर, आँखा, नाक, कान जाँचने सेट, प्रोकटोस्कोप, टर्च लाइट साथै व्यक्तिगत सुरक्षा सामाग्री जस्तै पज्जा, मास्क, एप्रोन लगायतका सामाग्री उपलब्धता	हुनुपर्ने	
	स्वास्थ्य सेवा र विशेषज्ञता अनुसारका आवश्यक औजार तथा उपकरणहरूको व्यवस्था	हुनुपर्ने	
	अभ्यङ्क टेबुल, सर्वाङ्ग स्वेदन बक्स, नाडि स्वेदन यंत्र, वस्ति यंत्र सेट, वमन टेबुल सहित वमन कक्ष, शौचालय संलग्न रहेका विरचन कक्ष, विरचन कुर्सी, नस्य कुर्सी, शिरोधारा टेबुल सहित सेट, शिरो वस्ति सेट, जान वस्ति, कटि बस्ति आदि सेट, कटि स्वेदन टब, अवगाह स्वेदन टब आदि	सेवा अनुसार	
४	अभिलेख प्रतिवेदन		
	कम्प्युटर वा रजिस्टर मार्फत सेवाको विवरणको अभिलेख तथा प्रतिवेदनको व्यवस्था	हुनुपर्ने	

(३) उपदफा (१) वा (२) मा लेखिएको बाहेक वा स्पष्ट नभएको हकमा आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा प्रदान गर्ने क्लिनिकहरूले स्वास्थ्य क्लिनिक सरहको मापदण्ड पुरा गरेको हुनुपर्नेछ ।

(४) आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा क्लिनिकमा रेडियोलोजी इमेजिङ सेवा, प्रयोगशाला तथा औषधी उपचार सेवा संचालन गर्नु परेमा छुट्टाछुट्टै सेवा सम्बन्धी निर्धारित पूर्वाधार पूरा गर्नुपर्नेछ ।

(५) यस कार्यविधिमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि पंचकर्मका प्रधानकर्म संचालनका लागि अन्तरंग सेवा संचालन स्वीकृति अनिवार्य हुनेछ ।

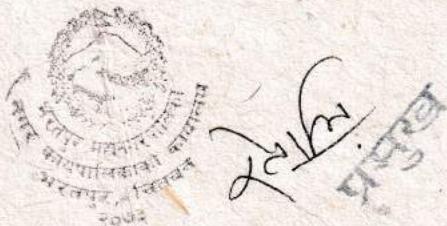

परिच्छेद ९

अन्य स्वास्थ्य प्रदायक संस्थाको गुणस्तर तथा पूर्वाधार सम्बन्धि मापदण्ड

२५. फिजियोथेरापी तथा पूनर्स्थापना केन्द्रको मापदण्ड तथा पूर्वाधार

क्र.सं.	विवरण	मापदण्ड
१.	भौतिक पूर्वाधारहरु : अस्पताल भवन आफ्नो वा भाडामा, पार्किङ्स्थल, खुल्ला जरगा, अस्पताल प्रवेशमार्ग र निकासको छुट्टाछुट्टै व्यवस्था, यातायातको सुविधा, प्रतिक्षालय, सोधपुछ कक्ष आदि आवश्यकता अनुसार उपलब्ध भएको।	हुनुपर्ने
२.	सेवा : वहिरङ्ग सेवा, अन्तरङ्ग सेवा	
३.	जनशक्ति	
	विशेषज्ञ चिकित्सक (सम्बन्धित विषयमा स्नातकोत्तर वा सो सरह उपाधि प्राप्त)	आवश्यकता अनुसार
	चिकित्सक	१ जना
	फिजियोथेरापिष्ट	१ जना
	फिजियोथेरापीमा प्रमाणपत्र तह वा सो सरहको सम्बन्धित विषयको स्वास्थ्यकर्मी	२ जना
	स्पिच थेरापी	सेवा अनुसार
	अकुपेशन थेरापिष्ट	सेवा अनुसार
	डायटिशियन	सेवा अनुसार
	स्टाफ नर्स	आवश्यकता अनुसार
	अ.न.मि.	आवश्यकता अनुसार
	ल्याव टेक्निसियन / असिस्टेण्ट	आवश्यकता अनुसार
	रेडियोग्राफर/सहायक रेडियोग्राफर	आवश्यकता अनुसार
	प्रशासन / लेखा	१ जना
	कार्यालय सहयोगी	३ जना
	कुचिकार	२ जना
४.	उपकरण	
	अस्पतालको सेवाका लागि आधारभूत औजार उपकरण जनरल अस्पताल सरह आवश्यक हुने।	
	Traction unit, IFT(Interferential treatment), Ultrasound(treatment) unit, TENS (Transcutaneous nerve stimulation), Muscle stimulator, Parallel bar, Quadriceps Table, Therabands, Heel exerciser, CPM machine knee, CPM machine elbow, Physio ball , Moist heat unit, Wax unit, Foot step, Shoulder wheel, Pulley Set, Static Cycle, Weight Cuffs, Dumbbell set, Shortwave diathermy, Tit table (electronic), Microwave diathermy,	सेवा अनुसार

	Cryotherapy unit, Hand exercise table, Mobilization table bed, Ergometer, Shockwave Therapy, Multi-gym exercise set लगायत सामग्री	
५.	अन्तर्रङ्ग सेवा (Indoor)	
	वार्ड: पुरुष कोठा १०*२० स्क्वायर फिट	१
	महिला कोठा १०*२० स्क्वायर फिट	१
	चिकित्सा कोठा १०*१० स्क्वायर फिट	१
	शौचालय (पुरुष तथा महिलाका लागि छुटाछुटै)	१
	Wheelchair/स्टचर/ट्रली	आवश्यकता अनुसार
	चाट/लकर/फाइल कवीनेट	आवश्यकता अनुसार
	चिकित्सक कक्ष	१
	नर्स डयूटी रुम १०*१५ स्क्वायर फिट	१
६.	औषधी स्टोर	
	भेन्टलेशनयुक्त १०*१२ कोठा स्क्वायर फिट	१
	बिरामी पुर्जा दर्ता गर्ने कक्ष	१
	औषधी बनाउने टेबल कुर्सी	१
	बिरामीका लागी सोधपुछ तथा सहयोग कक्ष	१
७.	बहिरंग विभाग (OPD)	
	बिरामी दर्ता कक्ष	१
	बिरामी जाँचने कोठा	१
८.	आकस्मिक सेवा सुविधा	
	अविसज्जन रोट	२ सेट
	आकस्मिका सेवामा आवश्यक अन्य उपकरण विशेषज्ञ सेवाका हकमा सोही अनुसारका जनशक्ति कक्ष र आवश्यक उपकरण हुनुपर्ने ।	हरेकका २/२ सेट आवश्यकता अनुसार

(२) उपदफा १ मा लेखिएको बाहेक वा स्पष्ट नभएको हकमा फिजियोथेरापी अस्पतालहरूले जनरल अस्पताल सरहको मापदण्ड पूरा गरेको हुनुपर्नेछ ।

(३) फिजियोथेरापी अस्पतालले प्रयोगशाला, रेडियो इमेजिड सेवा वा अन्य सेवा प्रदान गर्ने भएमा सम्बन्धित विषयका जनशक्ति र सामग्री सम्बन्धी भौतिक पूर्वाधार, औजार उपकरण सम्बन्धी छुटाछुटै मापदण्ड पूरा गर्नुपर्नेछ ।

२०८५
प्रस्तुति

२६. पोषण केन्द्र र घरैमा दिईने स्वास्थ्य सेवा :

(१) पोषण केन्द्रमा स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दा विरामीलाई भर्ना गर्ने भएमा देहाय बमोजिमको मापदण्ड पालना गर्नुपर्नेछ । वहिरंग सेवा मार्फत उपचार र परामर्श सेवा प्रदान गर्दा स्वास्थ्य क्लिनिक सरहको मापदण्ड पूरा गरेको हुनुपर्नेछ ।

क्र.सं.	विवरण	मापदण्ड
१.	भौतिक पूर्वाधारहरू : अस्पताल भवन आफ्नो वा भाडामा, पार्किङस्थल, खुल्ला जग्गा, अस्पताल प्रवेशमार्ग र निकासको छुटाछुटै व्यवस्था, यातायातको सुविधा, प्रतिक्षालय, सोधपुछ कक्ष आदि आवश्यकता अनुसार उपलब्ध भएको ।	हुनुपर्ने
२.	सेवा	आवश्यकता अनुसार
३.	जनशक्ति	
	विशेषज्ञ चिकित्सक (सम्बन्धित विषयमा स्नातकोत्तर वा सो सरह उपाधि प्राप्त)	आवश्यकता अनुसार
	चिकित्सक	२ जना
	प्रमाणपत्र तह वा सो सरहको सम्बन्धित विषयको स्वास्थ्यकर्मी	२ जना
	स्टाफ नर्स	१
	अ.न.मि.	३
	ल्याव टेक्निसियन / असिस्टेण्ट	आवश्यकता अनुसार
	रेडियोग्राफर/सहायक रेडियोग्राफर	आवश्यकता अनुसार
	प्रशासन / लेखा	१ जना
	कार्यालय सहयोगी	३ जना
	कुचिकार	२ जना
४.	उपकरण	
	अस्पतालको सेवाका लागि आधारभूत औजार उपकरण जनरल अस्पताल सरह आवश्यक हुने ।	
	सेवा अनुसारको विशेष उपकरणको व्यवस्थापन हुनुपर्नेछ ।	
५.	अन्तरङ्ग सेवा (Indoor)	
	वार्ड: पुरुष कोठा १०*२० स्क्वायर फिट	१
	महिला कोठा १०*२० स्क्वायर फिट	१
	चिकित्सा कोठा १०*१० स्क्वायर फिट	१
	शौचालय (पुरुष तथा महिलाका लागि छुटाछुटै)	१
	Wheelchair/स्टचर/ट्रली	आवश्यकता अनुसार
	चाट/लकर/फाइल कवीनेट	आवश्यकता अनुसार
	चिकित्सक कक्ष	१
	नर्स डयूटी रुम १०*१५ स्क्वायर फिट	१

२०८५

६.	औषधी स्टोर	
	भेन्टिलेशनयुक्त कोठा १०*१२ स्कवायर फिट	१
	बिरामी पुर्जा दर्ता गर्ने कक्ष	१
	औषधी वनाउने टेबल कुर्सी	१
	बिरामीका लागी सोधपुछ तथा सहयोग कक्ष	१
७.	बहिरंग विभाग (OPD)	
	बिरामी दर्ता कक्ष	१
	बिरामी जाँचने कोठा	२
८.	आकस्मिक सेवा सुविधा	
	अक्सिजन सेट	२ सेट
	आकस्मिका सेवामा आवश्यक अन्य उपकरण विशेषज्ञ सेवाका हकमा सोही अनुसारका जनशक्ति कक्ष र आवश्यक उपकरण हुनुपर्ने ।	हरेकका २/२ सेट आवश्यकता अनुसार

(२) घरैमा दिइने स्वास्थ्य सेवाको हकमा सेवा अनुसारको प्रचलित पूर्वाधार र मापदण्डहरू पुरा गरेको हुनुपर्नेछ । साथै उपयुक्त प्रेषण प्रणालीको व्यवस्थापन हुनुपर्नेछ ।

(३) उपदफा १ मा लेखिएको बाहेक वा स्पष्ट नभएको हकमा पोषण केन्द्रहरूले जनरल अस्पताल सरहको मापदण्ड पुरा गरेको हुनुपर्नेछ ।

(४) पोषण केन्द्रले प्रयोगशाला, रेडियो इमेजिङ सेवा वा अन्य सेवा प्रदान गर्ने भएमा सम्बन्धित विषयका जनशक्ति र सामग्री सम्बन्धी भौतिक पूर्वाधार, औजार उपकरण सम्बन्धी छुट्टाछुट्टै मापदण्ड पूरा गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद - १०

फार्मेसी/औषधी पसल सम्बन्धी स्वास्थ्य संस्थाहरूको मापदण्ड

२७. फार्मेसी/औषधी पसलसम्बन्धी मापदण्ड तथा पूर्वाधार:

(१) कुनै पनि मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कम्तीमा पनि प्रमाणपत्र तह वा सोभन्दा माथिको उपाधि प्राप्त तथा नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त निकायद्वारा ओरेन्टेसन तालिम प्राप्त व्यवसायी सम्बन्धित काउनिसिलमा दर्ता भएको हुनुपर्नेछ ।

(२) नेपाल सरकारको औषधी व्यवस्था विभागमा दर्ता भएका तथा अन्य नै निकायमा दर्ता भै नेपालमा विक्री वितरण गर्नुका लागि अनुमति प्राप्त औषधी तथा औषधीजन्य सामग्रीहरू मात्र विक्री वितरण गर्नुपर्नेछ ।

(३) फार्मेसी/औषधी पसलबाट औषधी भण्डारण तथा विक्री वितरण गर्दा औषधी व्यवस्था विभागले निर्धारण गरेका सर्तहरू पूरा गरेको हुनुपर्नेछ ।

२०१८
प्रबन्ध

(४) फार्मेसी/औषधी पसल सेवा सञ्चालनका लागि देहाय बमोजिमको भौतिक पूर्वाधार हुनुपर्नेछ :

- (क) सफार उज्ज्यालो कोठा,
 - (ख) विरामी बस्ने ठाउँ,
 - (ग) शौचालयको व्यवस्था (अपाङ्गमैत्री सहित),
 - (घ) औषधी उपकरण भण्डारणका लागि आवश्यक व्यवस्थापन,
 - (ड) परामर्श कक्षा,
 - (च) स्वास्थ्य शिक्षा सम्बन्धी सूचनामूलक पोष्टर तथा अन्य सामग्रीहरू,
- (५) फार्मेसी/औषधी पसल/सञ्चालन गर्ने कर्मचारीको सम्पूर्ण शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र, प्रतिलिपि, परिषद दर्ता भएको प्रमाणपत्र प्रतिलिपि, आयकर प्रमाणपत्र, औषधी पसल सञ्चालन अनुमति पत्रको प्रतिलिपि सबैले देखे ठाउँमा राख्नुपर्नेछ ।
- (६) औषधी तथा औषधीजन्य सामग्रीहरू बिक्री वितरण गर्न दर्तावाला सम्बन्धित व्यक्तिले नै गरेको हुनुपर्नेछ ।
- (७) फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरेको हुनुपर्नेछ ।

परिच्छेद - ११

अभिलेख तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था

२८. अभिलेख तथा प्रतिवेदन :

- (१) प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थाले प्रदान गरेका सेवाहरू महानगरपालिकाबाट प्राप्त एकिकृत स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली अनुसार अभिलेख राख्नु पर्नेछ । तोकिएको समयमा आफुले प्रदान गरेको सेवाको प्रतिवेदन एकिकृत स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणालीको ढाँचामा अनिवार्य रूपमा पेश गर्नुपर्नेछ । यसरी तोकिए बमोजिमको अभिलेख नराख्ने र प्रतिवेदन पेश नगर्ने स्वास्थ्य संस्थालाई महानगरपालिकाले सचेत गराउनुका साथै अनुमति खारेज गर्न समेत सक्नेछ ।
- (२) सूचना व्यवस्थापन गर्ने कर्मचारीलाई एकिकृत स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणाली सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था स्वास्थ्य संस्थाले नै मिलाउनुपर्नेछ ।
- (३) स्वास्थ्य संस्थाले सेवा प्रदान गरेका विरामीहरूको रोगको विवरण ICD coding गरी प्रतिवेदन गर्नुपर्नेछ ।
- (४) स्वास्थ्य संस्थाले आफ्नो संस्थामा भएको जन्म तथा मृत्युको घटना विवरण प्रचलित कानून बमोजिम तोकिएको ढाँचामा स्थानीय पञ्जिकाधिकारीलाई मासिक रूपमा दिनुपर्नेछ ।
- (५) स्वास्थ्य संस्थाले आफ्नो संस्थामा नेपाल सरकारले तोकेको notifiable diseases का विरामी पत्ता लागेको वा शंका लागेको खण्डमा वा कुनै रोगको महामारीको शंका लागेमा तुरन्तै महानगरपालिकामा सूचना गर्नुपर्नेछ ।

२०१८
प्रबन्ध

परिच्छेद— १२

२०/८
प्रमाणित

सञ्चालन अनुमति नवीकरण हुन नसक्ने अवस्था र खारेजी सम्बन्धी व्यवस्था

२९. सञ्चालन अनुमति नवीकरण नहुने :

(१) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि देहायका अवस्थामा स्वास्थ्य संस्थाका सेवा सञ्चालन अनुमतिको नवीकरण गरिने छैन ।

(क) नियमित वा आकस्मिक अनुगमन गर्दा तोकिएका गुणस्तर वा पूर्वाधार पूरा नगरी स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गरेको पाईएमा,

(ख) प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षणमा उल्लिखित शर्तहरू पालना नगरेको पाईएमा,

(ग) अस्पतालले प्रदान गरेका सेवाको तोकिएको ढाँचामा अभिलेख नराखेमा, तोकिएको ढाँचा र समयमा नियमित प्रतिवेदन नगरेमा र वार्षिक प्रतिवेदन महानगरपालिकामा पेश नगरेमा,

(घ) स्वास्थ्य संस्थावाट निस्कने अस्पतालजन्य फोहरमैलाको उचित व्यवस्थापन नगरेमा,

(ङ) मन्त्रालय वा प्रादेशिक स्वास्थ्य निकाय वा महानगरपालिकाले दिएको निर्देशनको उल्लंघन गरेमा,

(च) भवन संहिता अनुरूप भवन निर्माण नभएको वा पुराना भवनको हकमा तोकिएका समयभित्र भुकम्पीय दृष्टिकोणले भवन प्रबलीकरण गरेको नपाईएमा ।

(छ) औषधी तथा औषधीजन्य सामग्रीहरूको बिक्री वितरण गर्दा सम्बन्धित विषयमा उपाधि प्राप्त वा नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त निकायबाट तालिम (ओरेन्टियशन) प्राप्त व्यक्तिले मात्र पाउनेछ अन्यथा कानून बमोजिम कारबाही हुनेछ ।

३०. खारेजी गर्न सकिने : सञ्चालनमा रहेका देहायको अवस्थाका स्वास्थ्य संस्थाको सञ्चालन अनुमति महानगरपालिकाले खारेज गर्न सक्नेछ ।

(क) यस कार्यविधि प्रारम्भ हुन अघि अनुमति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाले संस्था सञ्चालन गर्न नसक्ने जनाई सञ्चालन अनुमति खारेजका लागि निवेदन दिएमा महानगरपालिकाले त्यस्ता संस्थाका सञ्चालन अनुमति खारेज गर्न सक्नेछ ।

(ख) गैरकानूनी क्रियाकलाप गरेको पाईएमा महानगरपालिकाले तोकिएको सेवा निलम्बन वा संस्थाका सञ्चालन अनुमति खारेज गर्न सक्नेछ । दफा २९ बमोजिम अनुमति नवीकरण नहुने भएमा त्यस्ता संस्था स्वतः खारेज हुनेछन् ।

(ग) दफा ३० को खण्ड (ख) बमोजिम अनुमति खारेज गर्नुपूर्व त्यस्ता संस्थालाई मनासिव समयावधी तोकी सफाई पेश गर्ने मौका दिनुपर्नेछ ।

२०/८
प्रमाणित

परिच्छेद — १३

२८/८२

विविध

३१. सेवा शुल्क निर्धारण : (१) सर्वसाधारणलाई उचित मूल्यमा गुणस्तरीय, स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने प्रयोजनका लागि स्वास्थ्य संस्थाले प्रदान गर्ने स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तरका आधारमा त्यस्ता स्वास्थ्य संस्थाले लिनसक्ने सेवा शुल्क सम्बन्धी मापदण्ड कार्यपालिकाले निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

३२. मापदण्ड तथा अनुसूचीमा हेरफेर : महानगरपालिकाले यस कार्यविधिमा उल्लेखित मापदण्ड तथा अनुसूचीहरू आवश्यकता अनुसार हेरफेर वा थपघट गर्न सक्नेछ ।

३३. व्याख्या गर्ने अधिकार : यस कार्यविधिमा उल्लेखित कार्यान्वयनमा बाधा आई परेमा महानगरपालिकाले बाधा अड्काउ फुकाउनको निर्णय गरि कार्यान्वयन गर्नेछ ।

३४. संघीय र प्रदेशको मापदण्ड लागू हुने : यस कार्यविधिमा लेखिएका मापदण्ड बाहेकको हकमा नेपाल सरकारबाट जारी गरिएको जनस्वास्थ्य सेवा नियमावली २०७७, वागमती प्रदेश सरकारबाट जारी गरिएको प्रदेश स्वास्थ्य सेवा नियमावली, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट जारी गरिएको स्वास्थ्य संस्था स्थापना, संचालन तथा स्तरोन्तती मापदण्ड सम्बन्धि निर्देशिका २०७० (संसोधन समेत) वा प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि अनुसार हुनेछ ।

३५. यस कार्यविधि अनुसार हुने : यस कार्यविधि लागू हुनुभन्दा पहिले दर्ता तथा नवीकरण गर्ने गरि भएका काम कारबाही यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मनिनेछ ।

३६. स्वत अमान्य हुने : यस कार्यविधिको कुनै प्रावधान प्रचलित कानूनको कुनै व्यवस्थासँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म अमान्य हुनेछ ।

२८/८२
प्रावधान

२०७४
मंत्रालय

अनुसूची - १

पूर्वाधार, दर्ता, नवीकरण तथा स्तरोन्नति स्वीकृतिको प्रयोजनको लागि प्राविधिक समिति सम्बन्धी व्यवस्था

(दफा २ को खण्ड (ज) सँग सम्बन्धित)

१. जनस्वास्थ्य प्रवर्द्धन शाखा प्रमुख	- संयोजक
२. मेडिकल अधिकृत	- सदस्य
३. नर्सिङ अधिकृत	- सदस्य
४. आयुर्वेद चिकित्सक/वरिष्ठ कविराज निरिक्षक	- सदस्य
५. ल्याव टेक्निसियन	- सदस्य
६. अधिकृत प्रतिनिधि, स्वास्थ्य कार्यालय, चितवन	- सदस्य
७. जनस्वास्थ्य अधिकृत/निरिक्षक / हेल्थ असिएन्ट अधिकृत	- सदस्य सचिव

नोट: समितिले आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित विषयका विशेषज्ञलाई समितिका सदस्यका रूपमा थप गर्न, अनुगमनमा समावेश गर्न तथा बैठकमा आमन्वय गर्न सक्नेछ ।

२८/८/८५

अनुसूची - २

स्वास्थ्य संस्था अनुगमन समिति सम्बन्धी व्यवस्था

(दफा ४ को उपदफा (१२) सँग सम्बन्धित)

१. भरतपुर महानगरपालिका उपप्रमुख	- संयोजक
२. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	- सदस्य
३. मनोनित स्वास्थ्य विज्ञ मध्य १ जना	- सदस्य
४. वातावरण शाखा प्रमुख	- सदस्य
५. जनस्वास्थ्य प्रबर्द्धन शाखा प्रमुख	- सदस्य सचिव

नोट: समितिले आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित विषयका विशेषजलाई समितिका सदस्यका रूपमा थप गर्न, अनुगमनमा समावेश गर्न तथा बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची ३

२८/१८
प्राप्ति

पूर्वाधार स्वीकृतिको मनसायपत्रका लागि निवेदन फाराम

(दफा ५ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

श्री भरतपुर महानगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

भरतपुर, चितवन ।

निम्नानुसार प्रस्तावित अस्पताल संचालन तथा पूर्वाधार स्वीकृतिको मनसायपत्रका लागि देहाय अनुसार कागजात सहित निवेदन फाराम पेश गरेका छु/छौं ।

निवेदन फाराम:

कार्यकारी अधिकृत/संचालन समितिका तर्फबाट

१. अस्पतालको नाम: शैया संख्या :

२. साधारण सेवा/विशेषज्ञ सेवा वा अस्पताल के हो उल्लेख गर्ने :

३. अस्पतालको ठेगाना (पत्राचार गर्ने ठेगाना) :

प्रदेश : वागमती

जिल्ला : चितवन

महानगरपालिका : भरतपुर

वडा नं. :

टोल :

ब्लक नं. :

टेलिफोन :

मोबाइल :

४. अस्पताल खोल्ने व्यक्तिहरु (५ प्रतिशत अन्दा बढी शेयर धारण गर्नेहरुको मात्र) :

नाम :	ठेगाना :	नागरिकता नं. :	सम्पर्क नं. :

५. अस्पतालका लागि आवश्यक जग्गा र स्वामित्व :

(क) जग्गाका कित्ता, क्षेत्रफल र स्वामित्वका प्रकार:

२८/१८
प्राप्ति

(ख) लिजमा भए कवुलियतनामा पेश गर्ने:

६. अस्पतालको वित्तीय स्रोत :

(क) निजी लगानी

(ख) बैंक कर्जा

(ग) सरकारी

(घ) अनुदान सहयोग

(ङ) गैरसरकारी संस्थाबाट कर्जा लिई संचालन गर्ने भए सो को विवरण

(च) अन्य

वित्तीय लगानी : (स्थीर पूँजी लागत) रु.

(क) भवन तथा जग्गाको लागि : रु.

(ख) औजार उपकरणको लागि : रु.

वित्तीय लगानी (चालु पूँजी लागत) रु.

रोजगार संख्या :

अनुमानित आमदानी : रु.

अनुमानित मुनाफा :

मासिक : रु.

वार्षिक : रु.

७. देहायका विषयहरू समेत समावेश भएको व्यावसायिक कार्य योजना

(क) स्वीकृत संस्थाबाट प्रदान गर्ने सेवाहरूको विवरण :

मिदानात्मक सेवा	प्रतिकारात्मक सेवा	उपचारात्मक सेवा
एक्स-रे	खोप	जनरल मेडिसिन
अल्ट्रासाउण्ड	परिवार नियोजन	जनरल सर्जिकल
इन्डोस्कोपी	गर्भवती, सुत्केरी जाँच	प्रसूति तथा स्त्रीरोग
इसीजी		विशेषज्ञ सेवा: जस्तै मृगौला रोग,
प्रयोगशाला		स्नायु, आँखा, हाडजोर्नी, मानसिक सेवा

२०१८
प्राप्ति

(ख) संस्थामा प्रयोग हुने आवश्यक उपकरणहरूको विवरण (संलग्न गर्ने) :

- (१)
- (२)
- (३)
- (४)

(ग) संस्थामा सेवा पुर्याउनका लागि आवश्यक पर्ने जनशक्तिको विवरण (संलग्न गर्ने) :

क्र.सं.	नाम:	पद:	योग्यता:	पार्टटाइम/ फुलटाइम
(१) विशेषज्ञ :				
१				
२				
३				
(२) प्राविधिक :				
१				
२				
३				
(३) प्रशासनिक:				
१				
२				

नोट :

(१) संस्थामा कार्य गर्ने प्राविधिक कर्मचारीहरू सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएको हुनुपर्नेछ । सम्बन्धित परिषदका प्रमाणपत्र अनिवार्य रूपमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(२) कर्मचारीहरूका योग्यताका प्रमाणित प्रतिलिपिका साथै कार्य गर्ने मन्जुरीनामा समेत संलग्न हुनुपर्नेछ ।

(३) सरकारी कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरू संलग्न हुने भएमा नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ का दफा ५९ अनुसारको स्वीकृति पत्र अनिवार्य रूपमा संलग्न हुनुपर्नेछ ।

(४) प्राविधिक कर्मचारीहरूले आफुले कार्य गर्ने अन्य संस्थाहरूको समेत विवरण खुलाएको हुनुपर्नेछ ।

२०१३

१८. संस्थाको चल अवल सम्पत्ति विवरण तथा वित्तीय स्रोत

१९. संस्थाको कार्य योजना (Scheme)

२०. मूल्य अभिवृद्धि कर वा आयकरमा दर्ता भएको प्रमाणपत्र

२१. कर चुक्ता प्रमाणपत्र (लागू हुने अवस्थामा मात्रै)

२२. लेखापरीक्षण प्रतिवेदन (लागू हुने अवस्थामा मात्रै)

२३. नागरिक बढापत्रको नमूना

२४. सम्बन्धित निकायको भवन संहिता सम्बन्धी स्वीकृतिपत्र

२५. रु. १० को हुलाक टिकट

२६. भवन निर्माण सम्पन्न प्रमाणपत्र

२७. फोहरमैला व्यवस्थापन विवरण

२८. व्यवसायदर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि

नोट:

(क) उपयुक्त बमोजिम के कति कर्मचारीको संस्थामा संलग्न हुने हो, स्पष्ट उल्लेख हुनुपर्नेछ ।

(ख) संस्थाले पेश गरेका आधिकारिक कागजातमा आधिकारिक व्यक्तिको हस्ताक्षर र आधिकारिक छाप भएको हुनुपर्नेछ ।

(ग) सम्बन्धित सेवा अनुसार निर्धारित मापदण्ड र पूर्वाधारहरू पुरा भएपश्चात मात्र सेवा संचालन गर्न पाइनेछ ।

(घ) सर्वै शुल्क विवरण विस्तृत रूपमा उल्लेख हुनुपर्नेछ ।

(ङ) संस्थामा काम गर्ने सम्पूर्ण प्राविधिक कर्मचारीहरू सम्बन्धित काउन्सिलमा दर्ता भएको हुनुपर्ने र काउन्सिल प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि अनिवार्य रूपमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(च) कर्मचारीको योग्यताका प्रमाणित प्रतिलिपिको साथै कार्य गर्ने मन्जुरीनामा समेत संलग्न हुनुपर्नेछ ।

(छ) नेपाल सरकारका कर्मचारीहरू संलग्न हुनुपर्ने भएमा नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन २०५३ अनुसारको स्वीकृति पत्र संलग्न गर्नुपर्नेछ ।

(ज) सेवाको प्रकार अनुसारका छुडाछुडै मापदण्ड पुरा गर्नुपर्नेछ ।

(झ) यप कागजात आवश्यक भएमा महानगरपालिकाले माग गर्न सक्नेछ ।

२०८३

अनुसूची—४

अस्पताल स्थापना, नवीकरण, सेवा विस्तार वा स्तरोन्नतिका लागि अनुमति प्राप्त गर्ने दिने निवेदन फाराम ढाँचा

(दफा ६ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

मिति :

१. अस्पतालको नाम :

२. अस्पतालको प्रकार

(क) एलोपेथिक

(ख) आयुर्वेदिक तथा बैकल्पिक चिकित्सा

३. सेवा

(क) जनरल

(ख) विशेषज्ञ/विशिष्टकृत

४. शैया संख्या:

५. संस्थाको ठेगाना (पत्राचार गर्ने ठेगाना) :

प्रदेश: वागमती प्रदेश	जिल्ला: चितवन	महानगरपालिका: भरतपुर महानगरपालिका
वडा नं. :	टोल :	ब्लक नं. :
टेलिफोन नं. :		मोबाइल नं. :

६. अस्पतालको GPS Location

Latitude	
Longitude	

७. लगानीकर्ता व्यक्ति वा संस्थाको नाम :

क्र.सं.	नाम/संस्था	नागरिकता नं	सम्पर्क नं.	कैफियत

२०८३

२०७३

८. संचालक समितिका पदाधिकारीको विवरण :

क्र.सं.	नाम	नागरिकता नं	सम्पर्क नं	कैफियत

९. अस्पतालको वर्गीकरण अनुसार प्रदान गरिने सेवाहरूको विवरण खुलाउने :

क्र.सं.	निदानात्मक सेवा	प्रतिकारात्मक सेवा	उपचारात्मक सेवा
१	एक्सरे	खोप	जनरल मेडिसिन
२	USG	एमसिएच	जनरल सर्जरी
३	Endoscopy	परिवार नियोजन	प्रसुती तथा खींची रोग
४	ECG		विशेषज्ञ सेवा
५			
६			
७			

१०. संस्थाको वित्तीय स्रोत :

स्रोत	निजी लगानी	शेयर कर्जा	सामुदायिक	अन्य (खुलाउने)	जम्मा रु	कैफियत
लगानी रु						

गैर सरकारी संस्था वा वैदेशिक स्रोतबाट सहयोग लिई सेवा संचालन गरेको भए सो उल्लेख गर्ने

११. वित्तीय लगानी:

स्रोत	जरगा	भवन	औजार उपकरण	जनशक्ति	जम्मा
लगानी रु					

१२. अचल सम्पत्तीको स्रोत :

स्रोत	स्वदेशी	विदेशी	जम्मा	कैफियत
रकम रु				

१३. अनुमानित मुनाफा :

स्रोत	स्वदेशी	विदेशी	जम्मा	कैफियत
रकम रु				

१४. संस्थाबाट प्रदान गरिने सेवाहरूको शुल्क सहितको विवरण :

क्र.सं.	सेवाको विवरण	सेवा शुल्क	कैफियत

१५. अस्पताल संचालनका लागि सामाग्री, औजार तथा उपकरणहरूको विवरण

(क) वहिरंग कक्ष

क्र.सं.	सामाग्री, औजार तथा उपकरणहरूको नाम	स्पेशिफिकेशन	बनेको मिति र देश	अवस्था	उपयोगिता

(ख) इमरजेन्सी कक्ष

क्र.सं.	सामाग्री, औजार तथा उपकरणहरूको नाम	स्पेशिफिकेशन	बनेको मिति र देश	अवस्था	उपयोगिता

२०७३
प्रयोगशाला

(ग) प्रयोगशाला

क्र.सं.	सामाग्री, औजार तथा उपकरणहरुको नाम	स्पेशिफिकेशन	बनेको मिति र देश	अवस्था	उपयोगिता

(घ) माइनर ओटी

क्र.सं.	सामाग्री, औजार तथा उपकरणहरुको नाम	स्पेशिफिकेशन	बनेको मिति र देश	अवस्था	उपयोगिता

(ड) निर्मलिकरण कक्ष

क्र.सं.	सामाग्री, औजार तथा उपकरणहरुको नाम	स्पेशिफिकेशन	बनेको मिति र देश	अवस्था	उपयोगिता

(च) अपरेशन कक्ष

क्र.सं.	सामाग्री, औजार तथा उपकरणहरुको नाम	स्पेशिफिकेशन	बनेको मिति र देश	अवस्था	उपयोगिता

(छ) इन्डोर तथा वार्डहरु

२०७३
प्रयोगशाला

20/7/2
मार्गदर्शक

क्र.सं.	सामाग्री, औजार तथा उपकरणहरूको नाम	स्पेशिफिकेशन	बनेको मिति र देश	अवस्था	उपयोगिता

(ज) क्याबिन

क्र.सं.	सामाग्री, औजार तथा उपकरणहरूको नाम	स्पेशिफिकेशन	बनेको मिति र देश	अवस्था	उपयोगिता

१६: अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्थामा सेवा पुऱ्याउने कर्मचारीहरूको विवरण (मापदण्डले तोके अनुसार संलग्न गर्ने)

(क) चिकित्सक/विशेषज्ञ

क्र. सं.	कर्मचारीको नाम	पद	योग्यता	काउन्सिल दर्ता नं	पार्टटाइम /फुलटाइम	कैफियत

(ख) प्राविधिक कर्मचारी

क्र. सं.	कर्मचारीको नाम	पद	योग्यता	काउन्सिल दर्ता नं	पार्टटाइम /फुलटाइम	कैफियत

20/7/2
मार्गदर्शक

२०८५
प्राप्ति

(ग) प्रशासनीक कर्मचारी

क्र. सं.	कर्मचारीको नाम	पद	योग्यता	पार्टटाइम /फुलटाइम	कैफियत

१६.१ अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत चिकित्सक/विशेषज्ञ, प्राविधिक कर्मचारी तथा प्रशासनीक कर्मचारीहरुको सारसंक्षेप

क्र. सं.	कर्मचारीको नाम	विशेषज्ञ/ पद	शैक्षिक योग्यता	काउन्सिल दर्ता नं	पार्टटाइम /फुलटाइम	करार समझौता छ/छैन	सरकारी सेवामा भए स्वीकृति छ/छैन	विवरण संलग्न क्रम संख्या

नोट:

- (१) सम्बन्धित सेवा अनुसार निर्धारित मापदण्ड र पूर्वाधार पूरा भएपश्चात मात्र सेवा संचालन गर्ने पाइनेछ ।
- (२) उपर्युक्त बमोजिम के कति कर्मचारीहरुको संस्थामा संलग्न हुने हो, स्पष्ट उल्लेख हुनुपर्नेछ ।
- (३) सबै शुल्क विवरण विस्तृत रूपमा उल्लेख हुनुपर्नेछ ।
- (४) संस्थामा काम गर्ने प्राविधिक कर्मचारी सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएको हुनुपर्नेछ र सम्बन्धित परिषद्को प्रमाणपत्र अनिवार्य रूपमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (५) कर्मचारीहरुको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणित प्रतिलिपिका साथै कार्य गर्ने मन्जुरीनामा समेत संलग्न हुनुपर्नेछ ।
- (६) नेपाल सरकारमा कार्यरत कर्मचारीहरु संलग्न हुने भएमा नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ को दफा ५९ अनुसारका स्वीकृति पत्र अनिवार्य रूपमा संलग्न हुनुपर्नेछ तर महानगरपालिका अन्तर्गतिका कर्मचारीको हकमा महानगरपालिकाबाट स्वीकृति लिएको हुनुपर्नेछ ।
- (७) प्राविधिक कर्मचारीहरुले आफुले कार्य गर्ने अन्य संस्थाहरुको समेत विवरण खुलाउनु पर्नेछ ।

२०८५
प्राप्ति

२८/८
प्रसुत

अनुसूची ५

स्वास्थ्य क्लिनिक, आयुर्वेद क्लिनिक, उपचार केन्द्र लगायतका स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन अनुमति माग गर्ने निवेदन फाराम
दफा ६ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

मिति :

१. संस्थाको नाम :

२. संस्थाको प्रकार :

३. संस्थाको ठेगाना (पत्राचार गर्ने ठेगाना) :

प्रदेश: बागमती प्रदेश	जिल्ला: चितवन	महानगरपालिका: भरतपुर महानगरपालिका
वडा नं. :	टोल :	ब्लक नं. :
टेलिफोन नं. :		मोबाइल नं. :

४. लगानीकर्ता व्यक्ति वा संस्थाको नाम :

क्र.सं.	नाम/संस्था	नागरिकता नं	सम्पर्क नं	कैफियत

५. सेवा प्रदान गर्ने क्षेत्रहरूको विवरण खुलाउने :

क्र.सं.	निदानात्मक सेवा	प्रतिकारात्मक सेवा	उपचारात्मक सेवा
१	एक्सरे	खोप	जनरल मेडिसिन
२	USG	एमसिएच	जनरल सर्जरी
३	Endoscopy	परिवार नियोजन	प्रसुती तथा खीरोग
४	ECG		विशेषज्ञ सेवा
५			
६			
७			

२८/८
प्रसुत

२०/१/६२
संस्थाको वित्तीय स्रोत :

६. संस्थाको वित्तीय स्रोत :

स्रोत	निजी लगानी	शेयर कर्जा	सामुदायिक	अन्य (खुलाउने)	जम्मा रु	कैफियत
लगानी रु						

गैर सरकारी संस्था वा वैदेशिक स्रोतबाट सहयोग लिई सेवा संचालन गरेको भए सो उल्लेख गर्ने

७. संस्थाबाट प्रदान गरिने सेवाहरूको शुल्क सहितको विवरण :

क्र.सं.	सेवाको विवरण	सेवा शुल्क	कैफियत

१६. संस्थाको सेवा संचालनका लागि प्रयोग हुने सामाग्री, औजार तथा उपकरणहरूको विवरण

क्र.सं.	सामाग्री, औजार तथा उपकरणहरूको नाम	स्पेशिफिकेशन	बनेको मिति र देश	अवस्था	उपयोगिता

१७. अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्थामा सेवा पुऱ्याउने कर्मचारीहरूको विवरण (मापदण्डले तोके अनुसार संलग्न गर्ने)

क्र. सं.	कर्मचारीको नाम	पद	शैक्षिक योग्यता	काउन्सिल नाम र दर्ता नं	पार्टटाइम /फुलटाइम	करार समझौता छ/छैन	सरकारी सेवामा भए स्वीकृति छ/छैन	कैफियत

२०/१/६२
संस्थाको वित्तीय स्रोत :

२०१८

नोटः

- (१) सम्बन्धित सेवा अनुसार निर्धारित मापदण्ड र पूर्वाधार पूरा भएपश्चात मात्र सेवा संचालन गर्न पाइनेछ ।
- (२) उपर्युक्त बमोजिम के कति कर्मचारीहरुको संस्थामा संलग्न हुने हो, स्पष्ट उल्लेख हुनुपर्नेछ ।
- (३) सबै शुल्क विवरण विस्तृत रूपमा उल्लेख हुनुपर्नेछ ।
- (४) संस्थामा काम गर्ने प्राविधिक कर्मचारी सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएको हुनुपर्नेछ र सम्बन्धित परिषद्को प्रमाणपत्र (स्याद ननाधेको) अनिवार्य रूपमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (५) कर्मचारीहरुको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणित प्रतिलिपिका साथै कार्य गर्ने मन्जुरीनामा समेत संलग्न हुनुपर्नेछ ।
- (६) नेपाल सरकारमा कार्यरत कर्मचारीहरु संलग्न हुने भएमा नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ को दफा ५९ अनुसारका स्वीकृति पत्र अनिवार्य रूपमा संलग्न हुनुपर्नेछ तर महानगरपालिका अन्तर्गतिका कर्मचारीको हकमा महानगरपालिकावाट स्वीकृति लिएको हुनुपर्नेछ ।

२०१८

२०१८
प्रधानमंत्री

अनुसूची-६

स्वास्थ्य संस्थाको स्वःमूल्याङ्कन फाराम

(दफा ६ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

स्वमूल्याङ्कन मिति : २०.../.../...

सामान्य जानकारी:

स्वास्थ्य संस्थाको नाम :
ठेगाना :
सम्पर्क नं. :
फ्याक्स नं. :
इमेल :
स्वास्थ्य संस्था प्रमुखको नाम :
ठेगाना :
सम्पर्क नं. :
मोबाइल नं.:
इमेल :

प्रावधानहरू
संचालन स्वीकृति :
स्वीकृति दिने निकाय :
स्वीकृति पाएको सेवा/वेड संख्या :
नवीकरण गर्नुपर्ने मिति :
IEE/EIA (स्वीकृति — गर्नुपर्ने संस्था भएमा) :
भवन संहिता अनुसार सम्बन्धित निकायको सिफारिस — आवश्यक पर्ने संस्थाका लागि
गत आ.व. को करचुक्ता
मासिक रूपमा महानगरपालिकामा प्रतिवेदन गर्ने गरेको — छ/छैन ।

१. भौतिक पुर्वधारको अवस्था

क्र.सं.	मापदण्डहरु	छ/छैन	कैफियत
१.	आपनै स्वामित्वको जग्गा तथा भवनमा संचालित - जग्गाको क्षेत्रफल यदि भाडामा लिई सञ्चालनमा भएको भए सम्झौता गरेको		
२.	क. स्वास्थ्य संस्था निर्माण स्वीकृति लिंदा स्वास्थ्य सेवा संचालनका लागिभनी स्पष्ट व्यहोरा खुलाएको ख. स्वास्थ्य संस्थाको कुल निर्माण क्षेत्रफल		
३.	स्वास्थ्य संस्था रहेको स्थानबाट एक किलोमीटर भित्र त्यस्तै प्रकृतिको सेवा दिने अस्पताल रहेको		55 Sqm/per bed*
४.	सवारी साधन पार्किङ्गको व्यवस्था छ/छैन — छुट्याईएको क्षेत्रफल क्षमता अन्दाजी वटा कार		२५% जग्गा वा तिन शैया बराबर १ कार पार्किङ्ग
५.	स्वास्थ्य संस्थाको भवनमा एक तला भन्दा बढी तला भएको भवन वा अस्पताल सेवा प्रदान गर्नुपर्ने Ramp/Lift को व्यवस्था		
६.	स्वास्थ्य संस्थाको कोठाहरु उपयुक्त भेन्टीलेसन वा वातानुकूलित यन्त्र राखिएको		
७.	प्रतिक्षालयमा आवश्यकतानुसार बस्ने कुर्सीको व्यवस्था		
८.	सूचना-पार्टी, टेलिभिजन, पत्रपत्रिका लगायतका माध्यमबाट सूचना प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाएको		
९.	भवनको सामान्यतः कोठाको उचाई कम्तिमा ३ मिटर (१० फिट)		
१०.	स्वास्थ्य संस्थाको गुरुयोजना (Master Plan) तयार गरेको		
११.	स्वास्थ्य संस्थाको प्रत्येक विशेषज्ञ सेवाको लागि छुट्टाछुट्टै शाखा/युनिट		
१२.	प्रशासनिक कार्यालयमा बैठक कोठा र पुस्तकालय व्यवस्था		
१३.	आकस्मिक अवस्थामा बर्हिगमन द्वारको आवश्यक व्यवस्था भएको		
१४.	आगलागी भएको बेलामा बारुण्यन्त्रको लागि अस्पताल हाताभित्र पर्याप्त स्थानमा पानी भर्ने व्यवस्था मिलाएको		
१५.	प्राकृतिक प्रकोपको अवस्थामा, बारुण्यन्त्र सहज रूपमा आवागमन हुन सक्ने र आकस्मिक संकेतका लागि साईरनको व्यवस्था		
१६.	पर्याप्त संख्यामा अग्नि समनयन्त्र (Fire Extinguisher) जडान भएको हुनु पर्ने		

२. स्वास्थ्य संस्था व्यवस्थापन तथा सुशासन

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१.	स्वास्थ्य संस्था प्रवेश गर्नासाथ स्वास्थ्य संस्थाको ले-आउट देखिने नक्साद्वारा कुन सेवा कुन ठाउँमा प्राप्त गर्न सकिन्छ भनी स्पष्ट देखाएको		
२.	स्वास्थ्य संस्थामा आउने बिरामीलाई आवश्यक पर्ने जानकारी गराउन सोधपुछ वा सहायता कक्षको व्यवस्था गरी सेवाग्राहीलाई आवश्यक जानकारी दिने व्यवस्था गरेको		
३.	बिरामीले संस्थाबाट सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने शुल्क, प्रकृया तथा अवधि समेत खुलाएको नागरिक वडापत्र(Citizen Charter) सबैले देखे गरी राखेको		
४.	सबैले देखे स्थानमा उजुरी पेटिका राखिएको		
५.	गुनासो सुन्ने अधिकारी तोकी जनगुनासो/उजुरी समाधान गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्ने, साथै समाधान हुन नसक्ने भएमा सो को कारण सम्बन्धित व्यक्तिलाई जानकारी गराउने		
६.	संक्रमण नियन्त्रण (Infection Prevention) को व्यवस्था, सो को नियमित र प्रभावकारी अनुगमन गरेको		
७.	सेवा प्रदायक चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको सुरक्षाका लागि विभिन्न सर्वा रोग बिरुद्धको खोप तथा व्यक्तिगत सुरक्षा व्यवस्था गरेको		
८.	कार्यरत कर्मचारीहरूको सेवा शर्त सम्बन्धी विनियम बनाएको		
९.	नेपाल सरकारबाट सञ्चालित सेवा वा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा नेपाल सरकारले तोकेको प्रोटोकल/मापदण्ड/निर्देशिका अनिवार्य रूपमा पालना गरेको		
१०.	स्वास्थ्य सेवाहरू स्तरीय रूपमा सञ्चालन गर्ने कार्यसञ्चालन निर्देशिका (Standard Operating Manual) तयार गरी लागू गरेको		
११.	बहिरंग विभागमा आउने बिरामीको चापका आधारमा बिरामी दर्ता, विशेषज्ञ परामर्श, निदानात्मक सेवाहरू र औषधी कक्षमा छिटो छरितो सेवा दिने व्यवस्था गरेको		
१२.	स्वास्थ्य संस्थामा उपचारका लागि आउने विपन्न, असहाय, बेवारिसे बिरामीका लागि कुल शैयाको दश प्रतिशत शैया छुट्ट्याई निःशुल्क उपचार अनिवार्य रूपमा उपलब्ध गराएको		
१३.	नं. १३ बमोजिम उपलब्ध गराएको उपचार सेवाको अभिलेख राखी महानगरपालिकामा सो को प्रतिवेदन नियमित रूपमा पठाउने गरेको		
१४.	स्वास्थ्य संस्थाको सूचना अधिकारी तोकेको		

२०१८

१५.	स्वास्थ्य संस्थाले विपद् व्यवस्थापनको कार्ययोजना बनाएको र सो कार्यका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोकि सो को जानकारी महानगरपालिकामा दिएको		
१६.	स्वास्थ्य संस्था भित्र प्रभावकारी सूचना सम्प्रेषणका लागि आन्तरिक टेलिफोन कल (Intercom) वा आधुनिक संयन्त्रको व्यवस्था		
१७.	सार्वजनिक संचार सेवाको व्यवस्था		
१८.	प्रहरी, एम्बुलेन्स, दमकल जस्ता सेवा लगायतका आकस्मिक सेवाका टेलिफोन नम्बरहरू स्पष्ट देखिने गरी राखेको		
१९.	स्वास्थ्य संस्थामा विरामी र अन्य व्यक्तिहरुका लागि चौबीसै घण्टा शुद्ध पानी आपुर्ति हुने व्यवस्था		
२०.	स्वास्थ्य संस्थाद्वारा वितरण हुने पानीको गुणस्तर परिक्षण ४/४ महिनामा गराई अभिलेख राखेको		
२१.	स्वास्थ्य संस्था क्षेत्रभित्र र सबै विभागहरुमा चौबीसै घण्टा विद्युत आपुर्ति हुने व्यवस्था मिलाएको		
२२.	ओ.टी., आई.सि.यू. ईमर्जेन्सी कक्ष लगायतका संवेदनशील कक्षहरुमा आपतकालीन विद्युत व्याक-अप सिष्टम राखेको		
२३.	स्वास्थ्य संस्था परिसर तथा सेवा दिने कक्षहरु नियमित रूपमा सफा सुग्रहर राखिएको		
२४.	स्वास्थ्य संस्था हाताभित्र सेवाप्राही तथा सेवादायकका लागि पर्याप्त पानी र साबुन सहितको सफा शौचालय सबै कक्षहरु वा क्लिनिकमा व्यवस्था भएको		
२५.	अपाङ्गमैत्री शौचालयको व्यवस्था (प्रत्येक तलामा) प्रति ६ शैंया बराबर १		
२६.	स्वास्थ्य संस्थाको एम्बुलेन्स चालु हालतमा भएको		
२७.	स्वास्थ्य संस्थामा मेडिकल एटेंडेण्ट सहितको १ वटा एम्बुलेन्स भएको		
२८.	स्वास्थ्य संस्था हाता भित्र खाना पकाउने(Kitchen) र खाना खाने(Dining) अलग-अलग ठाउँ सहितको सफा र सुविधायुक्त क्यान्टिनको व्यवस्था		
२९.	स्वास्थ्य संस्थाको भवनमा चट्याङ्ग छल्ने(Anti-Lightening) प्रविधिको जडान, वैकल्पिक भर्याडिको व्यवस्था, आगो निभाउने संयन्त्र, अटोफायर अलार्म, स्मोक डिटेक्टर जडान गरिएको		
३०.	विरामी तथा कुरुवाको लागि नुहाउने घरको व्यवस्था गरेको		
३१.	स्वास्थ्य संस्थाको वार्ड तथा अन्य उपचार दिने स्थानमा आवश्यकता अनुसार विरामीको साथमा रहने एक जना कुरुवालाई बस्न सक्ने प्रबन्ध गरेको		
३२.	उपकरण तथा औजारहरू समयमा नै मर्मत गर्ने गरेको र ठूला र गम्भीर प्रकृतिका औजार उपकरणहरूको मर्मत सम्भार कार्ययोजना बनाई सोही अनुसार मर्मत गरेको		

२०१८

२०१८

३३.	अस्पतालमा प्रयोग हुने एप्रोन, पन्जा, टोपी, जुत्ता, तन्त्रा, तकिया, खोल, रुमाल जस्ता लुगा कपडा धुनको लागि लण्ड्रीको व्यवस्था भएको		
३४.	स्वास्थ्य संस्थामा भर्ना भएका विरामीको लुगा धुने सुविधाको व्यवस्था		
३५.	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग हुने सामाग्रीहरूको अलगाई भण्डार कक्ष हुनुपर्ने। यस्तो भण्डारमा कम्तिमा एक महिनाको लागि अत्यावश्यक सामाग्री स्टक राख्ने व्यवस्था गरेको		
३६.	स्वास्थ्य संस्थाको लागि आवश्यक लत्ताकपडा, सरसफाइ सामाग्री, औजार, उपकरण तथा औषधिको न्यूनतम मौज्दात रहनु पर्ने र सो सामाग्रीहरूको उपयुक्त भण्डारणको (Refrigerator, Ventilation, A/C आदि) व्यवस्था गरेको		
३७.	भवनमा सर्वसाधारणको जानकारीका लागि Disaster Management Plan तयार गरी सुरक्षा सम्बन्धी संकेत चिन्हहरू उपयुक्त स्थानमा प्रस्तु देखिने गरी राखिएको		
३८.	स्वास्थ्य संस्थाका स्वास्थ्यकर्मी तथा अन्य जनशक्तिलाई विपद व्यवस्थापनका लागि (आगजनी, भुकम्प, हुलदंगा आदि) र आपत्कालीन उद्धार तथा उपचार गुर्ने प्रभावकारी विधिको कार्य योजना बनाई सो सम्बन्धी अभियुक्तीकरण तालिम कम्तिमा वर्षको दुई पटक र नमूना अभ्यास Drill practice कम्तिमा १ वर्षको एक पटक		
३९.	आपत्कालीन अवस्थाको लागि तत्काल सेवा गर्न राज्यका सुरक्षा निकायसँग समन्वय कायम गर्ने व्यवस्था मिलाएको		
४०.	स्वास्थ्य संस्थामा सुरक्षा व्यवस्था मिलाउन सुरक्षा गार्डको व्यवस्था भएको		
४१.	स्वास्थ्य संस्थाले कम्तिमा रात्रीकालिन समयमा काम गर्ने कर्मचारिलाई आउन जान यातायातको व्यवस्था मिलाएको		
४२.	आधुनिक सूचना प्रविधि सहितको स्वास्थ्य संस्था सूचना केन्द्रको स्थापना भएको		
४३.	वार्ड तथा अन्य सम्बेदनशिल कोठाहरू जस्तै लेवर रुम, डेलिभरी रुम, आई.सी.यू. सी.सी.यू., अपरेशन थिएटर, आपत्कालिन कक्षमा शिघ्र सूचना दिने पढ्ने स्थापना भएको		

३. औषधि पसल (Pharmacy)

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१.	स्वास्थ्य संस्था हाता भित्र चौबिसै घण्टा औषधि पसलको व्यवस्था		

२०१८

२०/१/२
संग्रह

२.	फार्मेसी सञ्चालनका लागि फार्मेसी विषय अध्ययन गरेको दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था		
३.	फार्मेसी कक्षमा औषधिको गुणस्तरमा हास नहुने गरी सुरक्षित भण्डारमा गर्ने व्यवस्था (खासगरी ताप सम्बेदनशिल औषधि र भ्याक्सिन)		
४.	उपचारमा प्रयोग गरिने लागू औषधिहरू (Narcotic Drugs) चिकित्सकको लिखित प्रेस्क्रिप्शन अनुसार मात्र वितरण गर्नेसाथै सो को अभिलेख राख्ने गरेको		
५.	म्याद नाघेका औषधिहरू नियमित रूपमा तोकिएको विधि अपनाई नष्ट गर्ने गरेको		
६.	आकस्मिक सेवाका लागि चाहिने आवश्यक औषधिहरू चौबिसै घण्टा उपलब्ध हुने व्यवस्था		
७.	औषधिको खुद्रा मूल्यमा छुटको व्यवस्था भएमा सबैले देखे गरी सूचना टाँस गरेको		
८.	फार्मेसीमा काम गर्ने व्यक्तिहरू सम्बन्धित निकायबाट इजाजत पाएको		

४. रक्त सञ्चार सेवा (Blood Blank)

क्र.सं.	मापदण्डहरू (अस्पतालहरूको लागि मात्र)	छ/छैन	कैफियत
१.	अस्पताल हातामा ब्लड बैंकको व्यवस्था भएको वा सो नभएमा विरामीको लागि आवश्यक पर्ने ब्लड उपलब्ध हुने व्यवस्था (नेपाल रेडक्रस सोसाइटिबाट रक्त संचार सेवा उपलब्ध भएको ठाउँमा यो व्यस्था अनिवार्य नहुने)		

५. शवगृह

क्र.सं.	मापदण्डहरू(अस्पतालहरूको लागि मात्र)	छ/छैन	कैफियत
१.	अस्पतालमा रहेका विरामी तथा अन्य सेवाग्राहीलाई असहज नहुने गरी अलगौ चिस्यान कक्ष वा शवगृहको व्यवस्था भएको		

६. फोहोरमैला तथा बातावरण व्यवस्थापन

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत

२०/१/२
संग्रह

२०१८

१.	स्वास्थ्य संस्थाबाट निस्कासन हुने सामान्य तथा चिकित्साजन्य फोहोरमैला प्रकृति अनुसार स्रोतमै अलग अलग छुट्याउने, संकलन, दुवानी तथा उचित विसर्जन गर्ने व्यवस्था मिलाएको		
२.	जोखिमपूर्ण फोहरव्यवस्थापनका लागि उपयुक्त प्रविधिको व्यवस्था		
३.	स्वास्थ्य संस्थाबाट सृजित संकमणजन्य फोहरलाई निःसंकमण गरेर अन्तिम व्यवस्थापन गर्ने गरेको		
४.	स्वास्थ्य संस्थामा मर्करीयुक्त उपकरणको सट्टा डिजीटल प्रविधियुक्त उपकरण प्रयोगमा ल्याएको		
५.	प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनमा प्रस्ताव भए बमोजिम प्रतिकूल असर न्यूनिकरण गर्ने क्रियाकलाप अनुगमन योजना अनुसार सूचकका आधारमा अनुगमन गरी प्रतिवेदन राखे व्यवस्था मिलाएको (अस्पतालहरुका लागि)		
६.	स्वास्थ्य संस्था परिसर तथा सेवा दिने कक्षहरु नियमित रूपमा सफा सुराघर राखिएको		

७. आकस्मिक सेवा

क्र.सं.	मापदण्डहरु	छ/छैन	कैफियत
१.	कुल शैया कम्ताको कम्तिमा दश प्रतिशत आकस्मिक कक्षमा शैयाहरुको उपलब्धता		
२.	आकस्मिक कक्षबाट अल्ट्रासाउण्ड, एक्सरे, इमेजिङ सेवा, प्रयोगशाला, ओ.पी.डी., ओ.टी. तथा अन्य सेवाहरुमा सजिलै विरामी ल्याउन लैजान सकिने व्यवस्था (विलचेर/ट्रली जान सक्ने अवस्था)		
३.	आपतकालीन सेवाका लागि प्रयोग हुने सवारी साधनहरु अस्पतालको आपतकालीन कक्षमा सहज रूपमा आउन जान सक्ने अवस्था		
४.	आवश्यक सेवा दिनका लागि आकस्मिक कक्षको कोठा उपयुक्त		
५.	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट अस्पतालहरुमा चौबीसै घण्टा आकस्मिक सेवा उपलब्ध हुने व्यवस्था		
६.	सम्बन्धित विषयको कन्सल्ट्याण्ट/चिकित्सक अनकलमा अनिवार्य रूपमा उपलब्ध हुने व्यवस्था		
७.	आकस्मिक सेवामा काम गर्ने जनशक्ति तालिम प्राप्त		
८.	आकस्मिक सेवाका लागि चाहिने आवश्यक औषधिहरु चौबीसै घण्टा उपलब्ध हुने व्यवस्था		

२०१८

प्रयोगशाला

२०१६

८. सघन उपचार सेवा (आई.सि.यू., सि.सि.यू. एन.आई.सि.यू.)

(सेवा भएकोमा लागू हुने)

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१.	चौबिसै घण्टा सघन उपचार सेवा दिने व्यवस्था मिलाएको		
२.	कुल उपलब्ध बेडको पाँच प्रतिशतको अनुपातमा आई.सि.यू. बेड व्यवस्था गरेको		
३.	आई.सि.यू. कक्षमा प्रति दुई शैयाका लागि एक भेन्टिलेटर		
४.	आई.सि.यू., सि.सि.यू. एन.आई.सि.यू. जस्ता सघन सेवा प्रदान गर्ने युनिटमा प्रति शैयाको अनुपातमा एक जना स्टाफ नर्सको व्यवस्था		
५.	तालिम प्राप्त चिकित्सक चौबिसै घण्टा उपस्थित रहने र सम्बन्धित कन्सल्ट्याण्ट अनकलमा उपलब्ध हुने व्यवस्था		
६.	बिरामीहरुको अवस्थाबाटे चौबिसै घण्टामा कम्तिमा दुई पटक बिरामीका आफन्तलाई जानकारी दिने व्यवस्था		
७.	कडा सरुवारोग भएका बिरामीलाई सघन उपचार आवश्यक परेका बिरामीलाई द्वुटै आइसोलेशनमा उपचारको प्रबन्ध मिलाएको		
८.	सघन उपचार कक्ष बातानुकूलित बनाईएको		

९. ओ.टी. (Operation Theatre)

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१.	एउटा मेजर ओ.टी. र एउटा माइनर ओ.टी. को व्यवस्था भएको		
२.	एउटा एनेस्थेसिक तयारी कक्षको व्यवस्था भएको		
३.	अविसज्जन आपुर्तिको नियमित व्यवस्था		
४.	ओ.टी. बातानुकूलित		
५.	ओ.टी. को बाहिर बिरामी कुरुवा बस्ने व्यवस्था		
६.	मेजर ओ.टी. भएको जुनसुकै अस्पतालमा आई.सि.यू. अनिवार्य हुनु पर्ने व्यवस्था पालना गरेको		
७.	प्रत्येक मेजर ओ.टी. को लागि पोष्ट अपरेटिभ वार्डको व्यवस्था		
८.	अस्पतालमा शल्यक्रिया पश्चात पनि बिरामीको अवस्था स्थिर नभएसम्म उक्त शल्यक्रिया गर्ने समूह तथा सर्जन चिकित्सक र एनेस्थेसियोलोजिष्ट अस्पतालमा रहिरहन पर्ने व्यवस्था		

२८/६
कार्यपाल

१०. बहिरंग विभाग

क्र.सं.	मापदण्डहरु	छ/छैन	कैफियत
१.	विरामी नाम दर्ता कक्ष/स्थानको व्यवस्था		
२.	अस्पतालबाट प्रदान हुने प्रत्येक विशेषज्ञ सेवाका लागि अलग अलग ओ.पी.डी. कक्षको व्यवस्था मिलाएको		
३.	बहिरंग विभागको प्रत्येक कोठाको क्षेत्रफल कम्तिमा चौथ वर्ग मीटर		करिब १०*१४ फिटको कोठा
४.	स्वास्थ्य संस्थाले बहिरङ्ग सेवा प्रदान गर्ने विशेषक चिकित्सक वा अन्य चिकित्सकहरु उपलब्ध हुने समय तालिका (दिन र बार खुल्ने गरी) सबैले देखे ठाउँमा राखेको		
५.	विहलचेयर, ट्रलि, स्ट्रेचरको पर्यास व्यवस्था भएको		
६.	विहलचेयर, ट्रलि, स्ट्रेचर राखे ठाउँ पर्यास भएको		
७.	विहलचेयर, ट्रलि, स्ट्रेचर चलाउने मानिस पर्यास भएको		
८.	स्वास्थ्य संस्थाले उपलब्ध गराउने भनिएको विशेषज्ञ सेवा सम्बन्धित विशेषज्ञ चिकित्सकबाटै प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाएको		
९.	विरामी र विरामीको रेखदेख गर्ने व्यक्तिलाई रोग र उपचार पद्धतिवारे स्पष्ट जानकारी दिने व्यवस्था		
१०.	ओपिडि कक्षमा पर्यास फर्निचर सहितको प्रतिक्षालय		
११.	सूचनापाटी, टिमि स्ट्रिक्न, पोष्टर आदिबाट स्वास्थ्य सम्बन्धी र स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिने सेवा सम्बन्धी जानकारी दिने व्यवस्था		
१२.	आवश्यकता अनुसार महिला र पुरुषका लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था		

बहिरंग सेवाका पूर्वाधार तथा मापदण्डहरु देहायको तालिका बमोजिम हुनुपर्नेछ ।

S.N.	Description	Standard	Yes/No	Remarks
A	General Areas			
1	Inquiry counter/Cash counter	1(28)		
2	Medical record(sq.m)	1(10.5)		
3	Janitor's closet (sq.m)	1(3.5)		
4	Waiting room (sq.m)	1(28.0)		
5	Public Telephone	1		
6	Toilets (Male and Female)	2		
B	Medical Clinic			
1	Consultation room (each 14 sq.m)	✓		

२८/६
कार्यपाल

20/10/94

2	Sub waiting room	I(14.0)		
C	Surgical Clinic			
1	Consultation room (each 14 sq.m)	✓		
2	Treatment and dressing room	✓		
3	Sub waiting room	I(14.0)		
D	Gyne/Obs Clinic			
1	Consultation room (each 14 sq.m)	✓		
2	Treatment room	I(17.5)		
3	Toilet cum cleaning room	✓		
4	Waiting room	I(14.0)		
E	Paediatric Room			
1	Consultation room (each 14 sq.m)	✓		
2	Treatment room	I(14.0)		
3	Immunization room	I(14.0)		
4	Recreation and play room	I(14.0)		
5	Waiting room	I(14.0)		
F	Orthopedic Clinic			
1	Consultation room (each 14 sq.m)	✓		
2	Plaster and splint storage room	I(14.0)		
3	Treatment room	I(14.0)		
4	Recovery and plaster cutting room	I(14.0)		
5	Waiting room	I(14.0)		
6	Physiotherapy room	I(28.0)		
G	ENT Clinic			
1	Consultation room (each 14 sq.m)	✓		
2	Treatment room	✓		
3	Audiometry room	I(14.0)		
4	Waiting room	✓		
H	Dental Clinic			
1	X-ray room	✓		
2	Consultation room	✓		
3	Workshop/Lab	✓		
4	Recovery room	✓		
I	Skin and STD Clinic			
1	Consultation room (each 8 sq.m)	✓		
2	Treatment room	✓		
3	Skin Lab	✓		
4	Waiting room	✓		
5	Counselling room	✓		

20/10/94

ओपिडी सञ्चालन हुने समय

२४८
प्रस्तुति

विहान साँझ

क्र.सं.	सेवाहरू	छ/द्वैन
१	सामान्य चिकित्सा	
२	बालरोग	
३	सामान्य शल्यक्रिया	
४	स्त्री तथा प्रसुती रोग	
५	हाड जोर्नी	
६	नाक कान धाँटी	
७	छाला तथा यौन रोग	
८	अन्य	

११. अन्तरंग विभाग

क्र.सं.	मापदण्ड	छ/द्वैन	कैफियत
१	चिकित्सको ड्युटी रुम, प्यान्ट्री, आइशोलेशन रुम, ट्रिटमेन्ट रुम, शौचालय आदिको व्यवस्था		
२	शैया वीच कम्तीमा ४ फिट तथा भित्ताबाट १ फिटको दुरी		
३	अस्पतालमा बच्चा सुत्केरी अब्जर्मेसन तथा सर्वा रोगका लागि छुट्टाछुट्टै वार्डको व्यवस्था		
४	जनरल शैयाको हकमा ४ देखि ६ शैयाको अनुपातमा १ स्टाफ नर्सको व्यवस्था भएको		
५	लेबर रुमको छुट्टै व्यवस्था भएको		
६	नर्सिङ् ड्युटी स्टेशनबाट प्रत्येक बिरामीको प्रत्यक्ष निगरानी हुने व्यवस्था वा प्रत्येक बेडमा कल बेलको व्यवस्था		

अन्तरंग विभागका पूर्वाधारहरू

S.N.	Description	Standard	Yes/No	Remarks
1	Ward Area (per bed 7 sq.m)	✓		
2	Nursing station	1		
3	Nurse's changing room	✓		
4	Treatment room	1		

5	Clean utility room	✓		
6	Ward kitchen/pantry	✓		
7	Sluice room	✓		
8	Ward store	✓		
9	Doctor's duty room with toilet	✓		
10	Sanitary facilities	✓		
11	Water closet/toilet 1 to every 8 beds (male)	✓		
12	Urinal/toilet 1 to every 6 beds (female)	✓		
13	Wash basin 1 for every 12 beds	✓		
14	Sink 1 for each ward	✓		
15	Kitchen sink and dishwasher 1 for each ward	✓		

१२. विविध पूर्वाधारहरु

S.N.	Inpatient (General Ward)	15 beds	Yes/No	Remarks
11.	Administrative Block	✓		
A	Director's Room	✓		
B	Administrative Unit	✓		
C	Finance Unit	✓		
D	Library	✓		
E	Meeting Hall	✓		
F	Training Hall	✓-		
G	Record Keeping Unit	✓		
H	Security Unit	✓		
I	Toilet Male/Female	✓		
J	House keeping	✓		
12.	Laundry	✓		
A	Dirty Receive	✓		
B	Clean Store Room	✓		
C	Staffs Room with Toilet	✓		
D	Cleaning area	✓		
E	Kitchen	✓		
13.	CSSD	✓		
A	Dirty Receiving	✓		
B	Cleaning Room	✓		
C	Sterlization Room	✓		
D	Clean Storage Room	✓		
E	Common Storage	✓		
F	Drying & Packing	✓		
G	Ambulance			

२०१६

१३. मानव संशोधन व्यवस्थापन

क्र.सं.	मापदण्ड	छ/छैन	कैफियत
१	एक जना एम.डी.जी.पी. चिकित्सक वा विशेषज्ञ चिकित्सक		
२	शल्यक्रिया प्रदान गर्ने कक्षमा प्रति शैया कम्तीमा एक जना शल्यचिकित्सक, एक जना एनेस्थेटिक्स, एक जना इन्चार्ज, एक जना शल्यक्रिया सहायक र एक जना नर्स		
३	जनरल कक्षमा प्रति चार देखि छ शैयामा एक जना स्टाफ नर्सको व्यवस्था भएको		
४	इमर्जेन्सी तथा पोष्ट अपरेटिभ कक्ष (Post Operative Ward)मा प्रति दुई शैयामा एक जना नर्स		
५	सघन उपचार कक्ष (आई.सी.यू.एन.आई.सी.यू., सी.सी.यू. आदि)मा प्रति शैयामा एक जना स्टाफ नर्सको व्यवस्था		
६	प्रसूति कक्षको लेवर वेडमा प्रति वेड दुई एस.बी.ए. (Skill Birth Attendants), तालिम प्राप्त नर्स वा मीडिवाईफरीको व्यवस्था		
७	१०० शैया भन्दा बढीको अस्पतालमा अस्पताल प्रशासकको व्यवस्था		
८	अस्पतालमा कम्तिमा दुई तिहाई स्वास्थ्यकर्मीहरु पुण्कालीन रहेको		
९	सरकारी स्वास्थ्यकर्मीहरुबाट सेवा लिनुपर्ने अवस्थामा सम्बन्धित निकायको स्वीकृत पत्र रहेको		
१०	हरेक स्वास्थ्यकर्मीहरुले सम्बन्धित व्यवसायिक काउन्सिलबाट दर्ता नंम्बर लिएको		
११	विदेशी स्वास्थ्यकर्मी वा स्वयंसेवक भए निजले मन्त्रालयको सिफारिसमा सम्बन्धित काउन्सिलबाट स्वीकृति लिएको		
१२	कम्तिमा १ जना मेडिकल रेकर्डर भएको		

अन्य स्वास्थ्य संस्थाको हकमा स्वास्थ्य संस्थामा स्वीकृत हुँदा पेश गरेको विवरण अनुसार को अवस्था पेश गर्नु पर्ने छ।

१४. जनशक्ति सम्बन्धी विस्तृत विवरण:

क्र.सं.	पद/नाम	१५ शैया	छ/छैन	कैफियत
१	फिजिसियन	१०		
२	सर्जन	१०		
३	वालरोग विशेषज्ञ	१०		
४	हाड तथा जोर्जी विशेषज्ञ	१		

५	स्वीरोग विशेषज्ञ	१०		
६	यौन तथा द्वाला रोग विशेषज्ञ	१०		
७	प्यायोलोजिष्ट/बायोकेमिष्ट/माइक्रो बायोलोजिष्ट	१०		
८	मेडिकल टेक्नोलोजि	१०		
९	ल्याव टेक्निसियन	१		
१०	ल्याव असिस्टेन्ट	१		
११	रेडियोलोजिष्ट	१०		
१२	रेडियोग्राफी टेक्नोलोजिष्ट/ रेडियोग्राफी अधिकृत/ वरिष्ठ रेडियोग्राफर	१		
१३	नाक, कान, घाटीरोग सर्जन	१०		
१४	नेफ्रोलोजिष्ट	१०		
१५	अप्यल्मोलोजिष्ट	१०		
१६	एनेस्थेटिष्ट	१०		
१७	डेन्टल/ बि.डि.एस.	१०		
१८	मुटुरोग विशेषज्ञ	१०		
१९	स्नायूरोग विशेषज्ञ	१०		
२०	मानसिक रोग विशेषज्ञ	१०		
२१	एम.डि.जी.पि.	१०		
२२	मेडिकल अधिकृत (एम.बि.बि.एस)	३		
२३	मे.सू./निर्देशक	१०		
२४	मेट्रोन	१०		
२५	सहायक मेट्रोन	१०		
२६	सिष्टर/बि.एन.	१		
२७	स्टाफ नर्स	५		
२८	अ.न.मी.	५		
२९	हे.आ.	२		
३०	अ.हे.व.	३		
३१	फिजियोथेरेपिष्ट	१०		
३२	दन्त सहायक	१०		
३३	हाउस किपर	१०		
३४	अस्पताल प्रशासक	१०		
३५	सहायक प्रशासक	~		

२८/१६/१

संस्कृत विद्यालय
काशी विश्वविद्यालय
पुरा, उत्तर प्रदेश
२०१३

३६	लेखा अधिकृत			
३७	मेडिकल रेकर्डर	१		
३८	लेखापाल/स.लेखापाल	~		
३९	रिसेप्शनिष्ट	~		
४०	स्टोर किपर	~		
४१	फर्मासिष्ट/फार्मेसि सहायक	१*		
४२	इसिजी टेक्निसियन	१*		
४३	डाइटिसियन	१*		
४४	वार्ड एटेन्डेन्स महिला/पुरुष	~		
४५	सुरक्षा गार्ड	~		
४६	अडियोलोजी असिस्टेन्ट	१*		
४७	स्पिच थेरापिष्ट	१*		
४८	एनेस्थेसिया असिस्टेन्ट	१*		
४९	इमर्जेन्सी फिजीसियन	~		
५०	इमर्जेन्सी प्यारामेडिक्स	१+१*		
५१	इमर्जेन्सी नर्स	१+१*		

* = Desirable

= Part time

~ = as per need

नोट: अस्पतालमा अन्य विशेषज्ञ उपलब्ध नभएतापनि एक जना एम.डी.जी.पी. अनिवार्य

१५. एलाईट हेल्थ तथा निदानात्मक सेवा

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१	एक्सरे मेशिन Install गर्नको लागि कम्तिमा २२५ स्क्वायर फीटको कोठा		
२	एक्सरे/सिटी. स्क्यान गर्ने कोठाको Wall Thickness (१) ९ इन्च with plaster of Parais वा (२) ६ inches with 0.2mm lead barrier वा (३) 2.0mm lead thickness मध्ये कुनै एक भएको		
३	एक्स रे/ सिटी. स्क्यान Expose गर्ने व्यक्तिको लागि एक्सरे कोठा भित्र 0.5mm को lead Aprone of equivalent Radiation Protective Material प्रयोग गर्ने व्यवस्था		
४	X-ray expose गर्ने कोठा, डार्करूम र प्रतिक्षा कक्ष छुट्टाछुट्टै		

२८/१६/१

२०७१
प्रमाणित

५	X-ray विकिरणले स्वास्थ्यमा खराव असर पर्नसक्छ भनेवारे सूचना टाँस गरेको		
६	पचास वेड भन्दा माथिका अस्पतालमा कम्तिमा एक वटा मोबाइल एक्सरे मेसिन भएको (५० भन्दा मुनि ऐच्छिक)		
७	Radiology/Imaging सम्बन्धी मेसिन नेपाल भित्र ल्याउन र संचालन गर्न स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको स्वीकृत लिएको		
८	Radiology/Imaging को रिपोटिङ रेडियोलोजिएट्स मात्र गर्ने गरेको		
९	रेडियोलोजिकल इन्टरभेन्सन प्रोसिडियरहरु यथासम्भव रेडियोलोजिएट्स गर्ने गरेको		
१०	स्त्री तथा प्रसुति रोग विशेषज्ञले USG गर्ने गरेको भए निजले तीन महिनाको USG संचालन सम्बन्धी तालिम लिएको		
११	विकिरण थोकमा काम गर्नेलाई अनिवार्य रूपमा रेडिएसन हेजार्ड भत्ताको व्यवस्था गरेको		

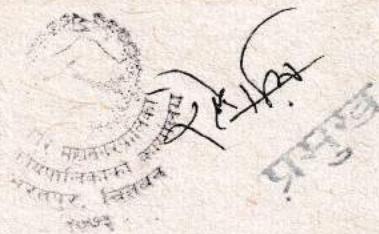
Imaging Equipment:

SN	Name of the equipment	15 beds	Remarks(Yes/No)
1	500 ma X-ray image intensifier	-	
2	300 ma X-ray machine	1	
3	100 ma X-ray machine	1	
4	100 ma X-ray machine (Mobile)	1	
5	Dry View Processor (CR System)	स्वैच्छिक	
6	Dental X-ray machine	स्वैच्छिक	
7	Ultra-sound machine with color doppler and guided biopsy	1	
8	Spiral C.T. Scan	-	
9	MRI machine	-	
10	Mammography Unit	-	
11	Echocardiogram	स्वैच्छिक	

१६. प्रयोगशाला सेवा

क्र.सं.	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१	एन्टीनेटल, न्यूरोलोजी र नेफ्रोलोजी जस्ता विशेषज्ञ सेवा प्रदान गर्ने अस्पतालमा डिप्स्टिक जस्ता परिक्षण गर्ने व्यवस्था		
२	माइक्रो- बायोलोजी सम्बन्धी प्रयोगशाला वातानुकूलित भएको		

२०७१

Laboratory Instruments:

S.N.	Name of Instruments	15 bed	Yes/No	Remarks
1	Microscope	1-3		
2	Microtone			
3	Tissue Processor			
4	Slide Stainer(Histo)			
5	Tissue Floating water bath set			
6	Immuno histo-chemistry set			
7	Auto Analyzer (Biochemistry)			
8	Semi Auto Analyzer (Biochemistry)	1		
9	Elisa reader with Washer			
10	Incubator	1		
11	Chemical balance	1		
12	Electrolyte Analyzer	1		
13	Colorimeter	1-3		
14	Hot Air oven	1		
15	Autoclave	1		
16	Refrigerator	1-2		
17	Coagulometer for coagulation profile			
18	Blood cell counter (18 parameters or above)	1*		
19	Blood gas analyzer			
20	Generator	1		
21	Centrifuge	2		
22	Laminar hood			
23	Counting Chamber	1-2		
24	DLC counter	1-2		
25	Pipettes, Glassware/Kits/Consumables			
26	Biosafety Cabinet(Class II)			
27	Incinerator	1		
28	Glassware/kits/reagent consumables			
29	Computer with printer	1		
30	Adequate number of Furniture should be available			

अनुसूची-७

अस्पताल/स्वास्थ्य संस्था संचालन अनुमति प्रमाणपत्र

(दफा ६ उपदफा (५) सँग सम्बन्धित)

भरतपुर महानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
भरतपुर, चितवन

अस्पताल/स्वास्थ्य संस्था संचालन अनुमति प्रमाणपत्र

दर्ता नं

श्री

अस्पताल/स्वास्थ्य संस्था संचालन गर्नका लागि त्यस अस्पताल/स्वास्थ्य संस्थाबाट यस महानगरपालिकामा मिति मा दिइएको निवेदन उपर आवश्यक जाँचबुझ गरी भरतपुर महानगरपालिका स्वास्थ्य संस्था दर्ता, अनुमति, नवीकरण तथा स्तरोन्नति सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७ को दफा बमोजिम मिति सम्मका लागि तोकिएका शर्तहरूको अधिनमा रही अस्पताल/स्वास्थ्य संस्था संचालन गर्नका लागि अनुमति सहित यो प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको छ ।

प्रमाणपत्र दिने अधिकारीको

नाम:

दर्जा:

दस्तखत:

मिति:

नविकरण प्रयोजनका लागि

नविकरण मिति	नविकरण गर्ने अधिकारीको नाम	पद	दस्तखत	कार्यालयको छाप

२०८२
प्रस्तुति

अनुसूची-८

स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिने सेवाको नागरिक बडापत्रको ढाँचा

(दफा १६ उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

क्र. सं.	शाखा	प्रदान गरिने सेवाको विवरण	प्रक्रिया	दस्तुर	लाग्ने समय	सम्पर्क व्यक्ति	गुनासो अधिकारी	सुन्ने

२०८२
प्रस्तुति

अनुसूची-९

२०१८
प्रमुख

स्वास्थ्य संस्था सञ्चालनका लागि निवेदन दिदा संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरूः

१. निवेदन फाराम
२. कम्पनी दर्ता/संस्था दर्ताको प्रमाणित प्रतिलिपि
३. संस्था/कम्पनीको विधान/प्रवन्धपत्र/नियमावलीको प्रतिलिपि
४. मुल्य अभिवृद्धि कर वा स्थायी लेखा दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि
५. स्थापना गर्न लागिएको ठाउँमा अस्पताल आवश्यक छ भन्ने सम्बन्धित वडाको सिफारिसपत्र
६. अस्पतालमा काम गर्ने जनशक्ति सम्बन्धी विवरण
 - (क) बायोडाटा
 - (ख) शैक्षिक योग्यता, तालिमका प्रमाणित प्रतिलिपि
 - (ग) प्राविधिक कर्मचारीहरूले सम्बन्धित काउन्सिलको दर्ता प्रमाणपत्रका प्रतिलिपि
 - (घ) नागरिकता प्रमाणपत्रका प्रतिलिपि
 - (ङ) जनशक्तिको काम गर्ने समय (पार्टटाइम/फुलटाइम किटान गर्नु पर्नेछ)
 - (च) मञ्जुरीनामा/कबुलियतनामा
७. औजार उपकरणका विवरण
८. भौतिक सामग्रीको विवरण
९. सम्पूर्ण सेवा शुल्क विवरण
१०. प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) वा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (EIA) स्वीकृतिपत्रको प्रतिलिपि (अस्पतालको हकमा मात्र लागू हुने)
११. अस्पतालको विस्तृत सर्वेक्षण सहितको प्रस्ताव
१२. अस्पतालको आर्थिक नियमावली
१३. अस्पतालले लिने सेवा शुल्क विवरण र गरीब तथा असहायलाई छुट दिने नीति
१४. प्रदान गरिने सेवाको विवरण
१५. जग्गा/घरको स्वामित्व
१६. घर/कोठा बहालमा लिइ सञ्चालन गर्ने भए घर बहाल समझौता-पत्र र भवन स्वास्थ्य संस्था संचालन गर्न राष्ट्रिय भवन संहिता बमोजिम उपयुक्त छ भन्ने सम्बन्धी सिफारिस पत्र
१७. भवनको स्वीकृत नक्सा

२०१८
प्रमाणित

१८. संस्थाको चल अचल सम्पत्ति विवरण तथा वित्तीय स्रोत

१९. संस्थाको कार्य योजना (Scheme)

२०. मूल्य अभिवृद्धि कर वा आयकरमा दर्ता भएको प्रमाणपत्र

२१. कर चुक्ता प्रमाणपत्र (लागू हुने अवस्थामा मात्रै)

२२. लेखापरीक्षण प्रतिवेदन (लागू हुने अवस्थामा मात्रै)

२३. नागरिक बढापत्रको नमूना

२४. सम्बन्धित निकायको भवन संहिता सम्बन्धी स्वीकृतिपत्र

२५. रु. १० को हुलाक टिकट

२६. भवन निर्माण सम्पन्न प्रमाणपत्र

२७. फोहरमैला व्यवस्थापन विवरण

२८. व्यवसायदर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि

नोट:

(क) उपयुक्त बमोजिम के कति कर्मचारीको संस्थामा संलग्न हुने हो, स्पष्ट उल्लेख हुनुपर्नेछ ।

(ख) संस्थाले पेश गरेका आधिकारिक कागजातमा आधिकारिक व्यक्तिको हस्ताक्षर र आधिकारिक छाप भएको हुनुपर्नेछ

।

(ग) सम्बन्धित सेवा अनुसार निर्धारित मापदण्ड र पूर्वाधारहरु पुरा भएपश्चात मात्र सेवा संचालन गर्न पाइनेछ ।

(घ) सबै शुल्क विवरण विस्तृत रूपमा उल्लेख हुनुपर्नेछ ।

(ङ) संस्थामा काम गर्ने सम्पूर्ण प्राविधिक कर्मचारीहरु सम्बन्धित काउन्सिलमा दर्ता भएको हुनुपर्ने र काउन्सिल प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि अनिवार्य रूपमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(च) कर्मचारीको योग्यताका प्रमाणित प्रतिलिपिको साथै कार्य गर्ने मन्जुरीनामा समेत संलग्न हुनुपर्नेछ ।

(छ) नेपाल सरकारका कर्मचारीहरु संलग्न हुनुपर्ने भएमा नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन २०५३ अनुसारको स्वीकृति पत्र संलग्न गर्नुपर्नेछ ।

(ज) सेवाको प्रकार अनुसारका छुट्टाछुट्टै मापदण्ड पुरा गर्नुपर्नेछ ।

(झ) थप कागजात आवश्यक भएमा महानगरपालिकाले माग गर्न सक्नेछ ।

२०१८
प्रमाणित